Бухы ороннуудай пролетаринар, нэгэлэгты!

Буряат-Монголой УНЭН

ВКП(б)-гэй Буряат-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 179 (5620)
СЕНТЯБРИИН 8
СРЕДА
1948 он

сэн 20 мүнгэн

НҮХЭД КОЛХОЗНИГУУД!

Украинын колхознигуудhаа жэшээ абажа, таряатушаалгынгаа түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө, гүрэндөө түсэбhөө гадуур таряа тушаахын түлөө тэмсэгты!

Украинска таряашадай патриотическа габьяа

Мүнөөдэр «Правда» болбол нухэр Сталинда Украинска ССР-эй рапортыа толилбо. Тус рапорт соонь мэнгэ хэлэгдэнэ: «Украинска ССР-эй колхозууд, совхозууд, таряашадай ажахынууд таряабэлэдхэлэйнгээ гүрэнэй түсэбые болзорhоонь урид, 1948 оной сентябриин 3-да, үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орхоо hара 7 хоногоор урид дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда баяртайгаар өлидхэнэбди.

1947 онойхидо орходоо 115 миллион пүүд үлүү ехэ ба дайнай үрда тээхи 1940 онойхидо орходоо 33 миллион пүүд үлүү ехэ таряан гүрэндэ тушаагдаба.

Украинын колхозууд, совхозууд, таряашадай ажахынууд түсэбhөө гадуур 31 миллион 600 мянган пүүдhээ бага бэшэ таряа тушаахаа уялга абаба».

Украинын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй илалта тухай мэдэсэлые бүхы олон миллион совет арад угаа ехэ hайшаалтайгаар мүлеэн абаха байна. Ажалай ехэ алдарта илалта дотор советэй арад хадаа советскэ Эхэ оронои, большевистскэ партидаа, ажалайдай агууехэ вождь ба сэсэгэтэй багша нухэр Сталиндаа украинска арадай хизааргүй үнэн сэдэ байhанай үшөө нэгэ гэршэ юм гэжэ.

Украинска таряашадай илалта нэмэл Ленинэй захяагаар, нухэр Сталинай түсэбөөр ба тэрээнэй зүтгэлэй доро байгуулагдаhан колхозно байгуулалтын айхабтар ба хүсые бүхы дэлхэйн урда үшөө гаргана харуулба.

Урданай, революцийн урда тээхи үедэ, тон ехэ гарза хохидолдо орсоодо ядарал бүхэнэй hүүлэгэ дэрээ гарахын түлөө, түлюур ажахыгаа hэргээн бодхоохын тулада украинска таряашадта олон ехэ заль хэрэгтэй болодог байгаа. Украинын полинууд дээрэ ган гасуур бүхэн бүхы түлөө ажахынь хүгжэлтые хэдэн жэлээр хойшонь хаядаг байгаа. Ямсын ажахын үедэ, помещиктэй капиталистическэ Россин эрхэ дэлхэйдэ тиимэ байhан юм. Мүнөө, колхозно байгуулалтын үедэ, «Украинскэ засагай эрхэ байдалда биеэр тон ондоо юумые харанабди. Фашистскэ Германи немецкэ эзэмдэлдэ жэлнуудэйхидэл адли тиимэ урда хохидолые украинска деревнэй үнөө хэзээшье үзөөгүй юм. 1946 оной ган гасуур болбол hүүгэй 50 жэл соохи өгөөн хүшэр ган гасуур болоно. Тиигэхэнь, мүнөө жэлдэ Украина дайнай урда тээхи 1940 онойхидо орходоо 33 миллион пүүд таряа үлүү ехэ эр бэлдэ.

Колхозно байгуулалтын хүсэн дэ хүдөө ажахын социалистическэ эмхидхэлэй үлүү hайн байдалда абэдал дотор, советскэ гүрэнэй туhабтар ехэ туhаламжа дотор ороо. Советскэ гүрэнэй туhаламжаа ашаар республикымнай хүдөө ажахынь дайнай hүүлэй үргалтын ажамшагта жэшээ харуулжа, ялаа гажэ украинска колхозник ургэн hайн ойлгоно. Гансахан мүнөө жэлдэ Украинын колхозууд ба совхозууд хэдэн мянган трактороууд, комбайнууд, сеялкэнүүд, плугууд болон хүдөө ажахын машинануудые, ажахын баялигаа айхабтар ехэ hомололго, ургэн үгэжүүлгэ, эрхим hайн үйлэдбэриин бусад зэбсэг хэрэгсэлнүүдые абаhан байна. Гүрэнэй даалгабаряар Украинада академик Т. Д. Лысенко түрүүтэй советскэ өрдэмтэд-мичуринэцууд шинэ үүрэтэйгээр хүдэлмэрилнэ.

Украинын хүдөө ажахын дайнай өмнө тээхи илалтануудые эмхидхэлэй ба зоригжуулагшань—Ленин-Сталинай агууехэ парти болоно. Партиин болбол Украинын территориин сүлөөлэгдэhэн дары колхозуудые hэргээн бодхоохын түлөө тэмцэлдэ украинска таряашадые элсүүлэн жагсаhан байгаа. ВКП(б)-эй ЦК-гэй февральска Пленум ба дайнай hүүлэй үедэ хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжүүлгын зарим заhан бэ үндэр үргасын тулада бүгэдэ-арадай тэмцэлэй тугые өргөгөн байна.

Украинын таряашадай илалта нэмэл республикынь партийна орденоноосуудай габьяа ехэ байна. ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска Пленумэй шиидхэбэриие дүүргэн, хүдөө ажахые партийнаар удэрдэлгын хэмжээе дээшэлүүлhэн, партийно-эмхидхэлэй ба олонлитын-политическэ хүдэлмэрие hайжаруулhан, хүтэлбэрилхы колхозно кадрнуудтай, колхозно олонлитэтэй өөhэдынгөө холбоо барисажае бэхижүүлhэн ба үргэдхэhэн, колхозууд, совхозууд болон МТС-үүдтэ үлэмжэ дифференцированнээр хандадаг болоhон байха юм. Хүдөө ажахын мүгжэлтые хүтэлбэрилхэ ябадалда партийн райкомуудай үүргэ дээшэлээ. Колхозно парторганизацинууд эли тодоор бэхижээ.

Республикын хүдөө ажахые хүтэлбэрилгэдэ партийна организацинуудай ударидахы үүргын шангадаhанние колхозно байгуулалтын илишье участок дээрэ хаража болоно. Тиин партийна организацинууд болбол колхозуудта ажалай жаяг заршамые бэхижүүлхэ, нинтын ажалда ба нинтын үмсэдэ ушар еhо мэдэжэ, социалистическэ еhоор хандадаг үзэл сурталаар олонлитэ колхознигуудые хүмүжүүлхэ хэрэгтэ имагта ехэ үүргэ дүүргэhэн байха юм.

Ажалай жаяг заршамые бэхижүүлэнгүйгөөр, бүхы колхознигуудай өршэмтэй шанга ажалгүйгөөр таряа бэлэдхэлэй амжалта туйлагдажа болохогүй байгаа. Коммунистнууд—ажалай жаяг заршамые бэхижүүлхын түлөө тэмцэгшэд—ажалай героизмын үльгэр жэшээ харуулна. Олон жэшээнүүдэй нэгые харуулая. Харьковска областиин Богодуховска районой «Новая громада» гэжэ колхоздо хүряалгын машинануудые дуталдаба. Партиин 12 гэшүүд болон кандидатуудhаа бүридэhэн партийна организаци таряа сабшалгада гараа. Парторганизациин секретарь нухэр Говор гэгшэ түрүүшын үдэр намарай шэнэнисые 1,15 гектар гараар сабшажа, удаадахи сүүдхэдэ—1,25 гектар сабшаа. Гектар таряа сабшаагүйдөө полинhоо гаражa ошохогүй гэhэн еhо гүрим коммунистнууд тогтооhон байгаа. Бүхы колхоз дотор нормоео дүүргэдэггүй нэгэшье хүн байхагүй ябадалые өнөөнhөө эхилжэ туйлаhан байна.

Партийна организацинуудай бүхы эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэри болбол нухэр Сталинда Украинын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бэшэhэн бэшэг соогоо абаhан уялгануудые дүүргэлгэ болголгодо зорюулагданхай. Абаhан уялгануудаа дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ 369 мянган колхозно звенонууд, 87 мянган бригада, 28 мянган колхозууд, Украинын бүхы МТС-үүд ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд оролсоо.

Украинска таряашад таряабэлэдхэлэй түсэбые дүүргэхын түлөө тэмцэлдэ туйлаhан илалтаараа омтороноо. Гэбэшье советскэ хүнүүд туйлаhандаа hанзагаа амардагүй юм. Таряабэлэдхэлэй түсэбые дүүргэлгэ хадаа хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ туйлагдаhан амжалтануудай үр болоно. Тиихэтэй хамта тэрэ болбол шэнэ амжалтануудай түлөө тэмцэлэй эхин гээшэ. Урдамнай хойшолуулашагүй олоhон хэрэгүүд бии. Түсэбhөө гадуур таряа тушааха талаар уялгануудаа дүүргэхын түлөө тэмцэл урдамнай байна. Бүхы хүдөө ажахын жэлые эмжэлтатайгаар шидхэхын түлөө тэмцэл урдамнай байна.

Украинын таряашадай амжалта хадаа гүрэнэйнгөө урдахи уялгануудые үшөө дүүргээгүй байhан, ороной бусад районуудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые зоригжуулhан жэшээ болохо гажэ советскэ арад найдана. Иэн түрүүлэ Сибириин ба Дальна Востогой районууд тухай хэлэгдэжэ байна гээшэ.

Сибириин ба Дальна Востогой эрэгтэй эмэгтэй колхознигуудаа, МТС болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд! Гүрэндөө түсэбhөө гадуур таряа тушаахын түлөө мүрысөөндэ Украинын таряашад таанадые уряална. Табанжэлые дүрбэн жэлдэ дүүргэхын түлөө бүгэдэ-арадай тэмцэлдэ ороной урда районуудай таряашадтай зэргэлэн нэгэ зэргэдэ өөрынгөө хүндэтэ hуурние эзэлхэ байhандэтнай тэдэнэр этигэнэ. Ургаса хуряалга болон таряа тушаалгые түргэнөөр үнгэргэхын түлөө тэмцэлдэ өөрынгөө хүсэл оролдолые арбидхагты.

Таряа тушаалгын түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын ба гүрэндөө түсэбhөө гадуур таряа тушаахын түлөө тэмцэлдэ шэнэ илалтануудые туйлая!

(«Правдын» сентябриин 5-ай түрүү бэшэгhэз).

УКРАИНЫНХИДАЙ УРЯАЛЫЕ ХАЛУУНААР ДЭМЖЭЕ!

Буряат-Монголой колхознигууд! Гүрэндөө түсэбhөө гадуур таряа тушаахые Украинын колхознигууд Таанадые уряална

☆ ☆ ☆

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министрнуудэй Советэй Түрүүлэгшэ *нухэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА*

Украинска ССР-эй колхозууд, совхозууд, таряашадай ажахынууд таряабэлэдхэлэйнгээ гүрэнэй түсэбые болзорhоонь урид, 1948 оной сентябриин 3-да, үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо hара 7 хоногоор урид дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда баяртайгаар өлидхэнэбди.

1947 онойхидо орходоо 115 миллион пүүд үлүү ехэ ба дайнай урда тээхи 1940 онойхидо орходоо 33 миллион пүүд үлүү ехэ таряан гүрэндэ тушаагдаба.

Шэнисэ бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэб 127 процент, хара таряагаар 132 процент дүүргэгдөө. Энэ жэлдэ үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо шэнисэ 176 миллион пүүд, хара таряан — 40 миллион пүүд үлүү ехэ бэлэдхэгдэбэ.

1948 оной таряа тушаалгада эдеэ-хоолой культурануудай үндэльнэ хэмжээн 1947 оптой ба дайнай урда тээхи жэлнүүдтэй сасуулхала нилээд ехээр ургаhан ба 86 процент болоhон байна.

Украинын колхозууд, совхозууд, таряашадай ажахынууд түсэбhөө гадуур 31 миллион 600 мянган пүүдhээ бага бэшэ таряа тушаахаа уялга абаба.

Түсэбhөө гадуур таряа гүрэндэ тушаалгаар Сибириин ба Дальна Востогой колхозууд ба совхозуудые социалистическэ мүрысөөндэ уриhабди.

Украинын колхозууд ба совхозууд орооhото культурануудые хуряалгые ба түсэбhөө гадуур гүрэндөө тушаалгые дүүргэжэ, свеклэ хартаабха, наран сэсэг, хлопок, овощь ба бусад эдеэ-хоолой болон техническэ культурануудые хуряалгада оробо.

Украинын өрэгтэй, эмэгтэй колхознигууд, МТС-үүдэй ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэй ба бүхы хүдэлмэрилэгшэд 1949 оной үндэр ургасын түлөө тэмцэлые мүнөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байна. Республикын колхозууд ба совхозууд намарай тарилгые эрхим болзорнуудта агротехническэ үндэр дэдэ хэмжээндэ үнгэргэжэ, намарай пар хахалха түсэбэй дүүргэлтые хангажа, тэрээгээрээ ерэхэ жэлэй үндэр ургасыг бата бэхи hуури табиха байна.

Большевистскэ партиин, советскэ правительствын ба Танай өөрынтнай, нухэр Сталин, удэр бүриин ачхарал ба туhаламжаар воригжоhон Украинын таряашад социалистическэ хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ саашадаа амжалтануудые түйлажа, манай ороно коммунизм байгуулха хэрэгтэ өөлэдынгөө шэнэ ехэ нэмэлтэ оруулха байна.

Украинын КП(б)-гэй ЦК-гэй секретарь Н. ХРУЩЕВ.
УССР-эй Министрнуудэй Советэй түрүүлэгшэ Д. КОРОТЧЕНКО.
СССР-эй Бэлэдхэлэй Министерствын Украинска ССР-тэхи түлөөлэгшэ В. КАЛАШНИКОВ.
УССР-эй Хүдөө ажахын Министр Г. БУТЕНКО.
УССР-эй совхозуудай Министр Н. КАЛЬЧЕНКО.

Гүрэндэ таряа тушааха жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ тухай

СССР-эй Бэлэдхэлэй Министерствын БМАССР-тэхи түлөөлэгшын мэдээн 1948 оной сентябриин 5.

Эзэлhэн hуурнь	Аймагууд	Түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)
1.	Түнхэнэй	34,0
2.	Кударын	26,8
3.	Кяхтын	18,3
4.	Прибайкальска	17,2
5.	Бичурын	16,7
6.	Байкало-Кударын	16,4
7.	Хэжэнгын	16,0
8.	Сэлэнгын	13,8
9.	Кабанскын	13,0
10.	Тарбагатайн	11,8
11.	Торинн	9,0
12.	Закаменай	8,9
13.	Иволгын	8,8
14.	Заиграйн	8,7
15.	Хоринн	8,5
16.	Зэдын	8,3
17.	Мухаршэбэрэй	7,4
18.	Баргажанай	4,3
19.	Курумканай	1,9
20.	Яруунын	1,9

Үнгэрhэн табан хоног соо Түнхэнэй аймагай колхозууд гүрэндэ таряа тушааха жэлэй түсэбтэ 11,7 процент ургалга үгэжэ, республикын Министрнуудэй Совет ба ВКП(б)гэй Обкомоор байгуулагдаhан табан хоногой графигые дүүргэhэн байна.

Тиихэдэ үнгэрhэн табан хоног соо Кударын аймагай колхозууд таряа тушаалгын темпые hуладхаhан байха юм.

Бичурын, Сэлэнгын, Тарбагатайн, Заиграйн, Зэдын аймагууд табан хоногой график дүүргээгүй ба таряа тушаалгые шангадхаха талаар өрөө хубилалта хээгүй байна.

Мухаршэбэрэй, Иволгын, Баргажанай, Курумканай ба Яруунын аймагууд гүрэндэ таряа тушаалгые илангаяа муугаар эмхидхэжэ, болошогүй ехээр гээгдэhэн зангаараа.

Манай колхозой шэнэ уялга

Манай артелиин гэшүүд Украинын колхознигуудай уряалые халуунаар угтажа дэмжэбэ. Тиихэ зуураа, ургаса хуряалгые урдань хараалhан болзорhоо hураггүй урид дүүргэжэ, гүрэнтээ hаяар сум тоосохо, сентябриин 30 хүртэр таряага баранинеь сохихо ба октябриин 1-дэ хүрэнгын, страховой фондуудые байгуулха гэhэн шэнэ уялгануудые абаhан байна.

Тиинэд бэйхадаа бүхы колхознигууд хуряалга ба үрэндэ тушаалгын темпые hараа байса хурдадхажа байха юм. Хэрбээ колхознай август соо таряа тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэн байгаа hаа, сентябриин түрүүшын хахад соо жэлэй түсэбые сум дүүргэхэ байна. Тиихын тулада таряахуряалгын бүхы хүдэлмэринүүд шангадхагдаа.

Колхознигуудэй дундахи социалистическэ мүрысөөн улам өршэдхэжэ, хүн бүхэнэй ажалай бүтээсэ дээшэлнэ. Жаткын машинистнууд Манжиков, Данжеев гэгшэд үдэр бүри 7,8 гектар хүртэр хадажа, нормонуудаа үлүүлэн дүүргэдэг байна. Тэрэшэлэн гар хажуурнай август соо таряа тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэн байгаа hаа, сентябриин түрүүшын хахад соо жэлэй түсэбые сум дүүргэхэ байна. Тиихын тулада таряахуряалгын бүхы хүдэлмэринүүд шангадхагдаа.

Колхознигуудэй дундахи социалистическэ мүрысөөн улам өршэдхэжэ, хүн бүхэнэй ажалай бүтээсэ дээшэлнэ. Жаткын машинистнууд Манжиков, Данжеев гэгшэд үдэр бүри 7,8 гектар хүртэр хадажа, нормонуудаа үлүүлэн дүүргэдэг байна. Тэрэшэлэн гар хажуурнай августа

А. А. Ждановай дурасхаалда

Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин Центральна Комитедтэ

Чехословакиин коммунистическэ партиин ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Политбюрогой гишүүн, нухэр Сталинай үнэн соратник нухэр Ждановай наһа барахан тушаа өөрынгөө гүнзэгы шаналал мэдүүлнэ. Марксистска элитэ теоретик, большевистскэ партиин ба советскэ гүрэнэй элитэ ехэ ажал-ябуулагша, коммунистическэ партинуудай хэрилсан хамтадаа ажаллахын тулада, уласхооронды ажалшадай һанаалаа нэгэдэлгые бэхижүүлхын тулада, эб найрамдалай, прогрессэй ба социализмын лагерийе нигтадхан батэдхахын тулада ехэ хүдэлмэри ябуулһан нухэр Ждановай нүгшэһэн тухайда тантай хамтадаа Чехословакиин коммунистнууд, хүдэлмэришэн анги ба ажалшан арад шанална.

Танда тохеолдоһон өнө гээлтэ хадаа мүн лэ бүхы уласхооронды хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэшье түрбэлгүй хүшэр гээлтэ мүн болоно.

Дулэтэ, шэн зоригто ба даруу большевик нухэр Ждановай ажаябадал ба ажал-ябуулгань Чехословаки дотор социализм байгуулагшадта үльгэр жэшээ болохо байна. Нухэр Жданов тухай дурасхаал коммунистнуудай ба бүхы чехословацка арадай зүрхэндэнь хээе бүхэндэ хадагалагдан сахигдаха байна.

КЛЕМЕНТ ГОТВАЛЬД, — Чехословакиин коммунистическэ партиин түрүүлэгшэ.

РУДОЛЬФ СЛАНСКИЙ, — Чехословакиин компартиин генеральна секретарь.

Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин Центральна Комитедтэ

Нухэр Ждановай нүгшэһэн тухай гашуудалта мэдээсэлые мэдэжэ, гүн ехээр шаналбабди. Испаниин коммунистическэ партиин Центральна Комитет өнэ ушарай тохеолдоһондо ахадүүгэй нэгэн һаналтайгаар шаналалаа мэдүүлнэ. Нухэр Ждановай нүгшэлгэ хадаа гансахан коммунистнуудта ба советскэ хүнүүдтэ бэшэ, мүн коммунизмын үхэлгүй хэрэгэй түлөө үлэмжэ хатуужаһан тэмсэлшэдэй нэгые, большевистскэ элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшэдэй нэгые, агууехэ Сталинай үнэн шабинарай нэгые алдаһан бүхы дэлхэйн коммунистнуудта, прогрессивнэ хүнүүдтэ тохеолдоһон ехэ гээлтэ мүн. Тэмсэлшэ-революционер нухэр Ждановай гайхамшаг ажаябадалынь үльгэр жэшээ болжо, франкистска алууршадта эсэргүү, арадуудай эб найрамдалай, демократийн, бэеэ даанхай байдалай ба социализмын илалтын түлөө тэмсэлөө эсэшэ-сусаршагүйгөөр үргэлжэлүүлгэдэнь испанска коммунистнуудые зоригжуулха байна. Энө хэрэгтэ нухэр Жданов өөрынгөө алдарта ажал-ябадалые зорюулһан байгаа.

Испаниин коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй үмэнэһөө

ДОЛОРЕС ИБАРРУРИ.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

Нухэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Танай үнэн шабин ба соратник, большевистскэ партиин ба Советскэ гүрэнэй элитэ ехэ ажал-ябуулагша Андрей Александрович Ждановай сагһаа урид нүгшэһэн тушаа өөрынгөө үнэн зүрхэнэй шаналалые Иосиф Виссарионович, Танда мэдүүлнэб. Би, манай бүхы парти болон манай бүхы арад болбол Танда, ВКП(б)-дэ ба бүхы советскэ, монгол арадуудта тохеолдоһон энэ хүндэ хүшэр гээлтэ тушаа Тантай хамтадаа, большевистскэ партитай ба советскэ арадтай хамтадаа шаналнабди.

ЧОЙБАЛСАН.

СССР-эй Министрнүүдэй Советдэй Түрүүлэгшэ И. В. СТАЛИНДА

Румынска правительство болбол советскэ гүрэнэй тон элитэ хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн — генерал-полковник Андрей Александрович Ждановай наһа барахан тухай мэдэжэ, гүнзэгыгөөр шаналба. Антиимпериалистическэ фронтыи өргэн өсэшэ-сусашагүй тэмсэлшэдэй нэгэн, эб найрамдалай хэрэгэй түлөө, бодото демократийн ба прогрессивнэ идеянуудэй түлөө тэмсэлшэдэй нэгэнэй нүгшэһэн тушаа гүнзэгы шаналалай мэдэрэлые румынска правительствын ба арадай үмэнэһөө, мүн өөрынгөө үмэнэһөө дамжуулан мэдүүлнэб.

Румынска Арадай Республикын Министрнүүдэй Советдэй түрүүлэгшэ доктор

ПЕТРУ ГРОЗА.

Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Танай ойрын соратник нухэр Андрей Александрович Ждановай гэнтэ нүгшэһэн тушаа гүнзэгы шаналалаа Германийн нэгэдэмэл Социалистическэ партиин правленийн үмэнэһөө Танда, мүн ВКП(б)-гэй ЦК-да мэдүүлнэбди.

Советскэ арадта ба уласхооронды социалистическэ хүдэлөөндэ тохеолдоһон энэ хүндэ хүшэр гээлтэтэй дашарамдаһан, Танай шаналал-гашуудалые бидэ хубаалданабди.

Нухэр Жданов прогрессивнэ бүхы хүн түрэлтэнэй хэрэгэй түлөө, эб найрамдалай ба социализмын түлөө сэхэ шууд тэмсэлэрээ, тэрэшэлэн марксизм-ленинизмын саашынхи хүгжэлтэдэ зорюулһан теоретическэ зохеолнуудаараа демократическа эб найрамдалда дуратай ба социалистическэ шэнэ Германийн байгуулхын тулада манай партида табигдаһан зорилгонуудые дүүргэхын түлөө тэмсэлдэмнай хэзээ бүхэндэ багша ба үльгэр жэшээ болохо байна.

ВИЛЬГЕЛЬМ ПИК,

ОТТО ГРОТЕВОЛЬ.

Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин Центральна Комитедтэ

«Сталинай үнэн соратник нухэр Андрей Александрович Ждановай нүгшэһэн хүшэр хүндэ гээлтэ тушаа гүнзэгы гашуудалаа Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин Центральна Комитедтэ мэдүүлнэбди.

ЮГОСЛАВИИН КОМПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ».

Белград, 1948 оной сентябрийн 2.

Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин Центральна Комитедтэ

Нухэр Андрей Александрович Ждановай нүгшэһэн тухай мэдээсэлые абажа, гүн ехээр гашуудабабди. Тэрэнэй нүгшэһэн тухай Тантай хамтадаа шаналнабди. Нухэр Ждановай нүгшөхэдэ, танай парти ба дэлхэйдэхи хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн өлитэ ехэ вожьнуудайнгаа нэгые алдаба. Ленинградые аршалан хамгаалгада, советскэ арадай ба советскэ хүдэлмэришэн ангийн тэмсэлдэ нухэр Ждановай ямар ехэ үүргэ дүүргэһэниие бидэнэр һайн мэдэнэбди. Бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэн анги болбол империализмда эсэргүү, эб найрамдалай, прогрессэй ба социализмын түлөө өлитэ ехэ тэмсэлшэ гэжэ нухэр Ждановые мэдэхэ байна. Польско социалистическэ партида нэгдэжэн польско хүдэлмэришэд болбол Танда тохеолдоһон хүндэ хүшэр ушар тушаа манай партиин гүнзэгы шаналалые мэдүүлнэ.

К. РУСИНЕК — Польско социалистическэ партиин Центральна гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ.

И. ЦИРАНКЕВИЧ — Польско социалистическэ партиин Центральна гүйсэдхэхэ комитедэй генеральна секретарь.

Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин Центральна Комитедтэ

Нухэр Жданов нүгшэжэ, ВКП(б)-дэ, Советскэ Союзай арадуудта, бүхы дэлхэйн марксистска хүдэлөөндэ ба бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэндэ тохеолдоһон тон ехэ гээлгэ тушаа—И. В. Сталинай дотын соратник, марксизмын теоретик, хүдэлмэришэн ангийн хэрэгэй түлөө үнэн тэмсэлшэ, агууехэ хүнэй маниһаа хахасажа ошоһон тушаа—өөрынгөө гүнзэгы шаналалые Финляндийн коммунистическэ партиин VIII съезд мэдүүлнэ. Финляндийн арад ба тэрэнэй ашаг туһын түлөө тэмсэгшэ Финляндийн коммунистическэ парти энэ ехэ гээлтэ тушаа шаналан гашуудахэ тусхай шалтагаантай байна, яахадаб гэхэдэ нухэр Жданов—Финскэ арадай халуун хани, Финляндийн бэеэ даанхай байдал ба демократийе хамгаалагша, манай арадуудай хоорондо эб найрамдал ба хани барисаанай түлөө, уласхооронды һанаалаа нэгэдэхэ ябадалай түлөө тэмсэлшэ мүн байгаа.

Бидэнэр, финскэ коммунистнууд болбол нухэр Ждановай зааһан замаар ябахабди, манай партийн илейнэ арюун сэбэр байлгын түлөө социализмын илалтын түлөө ба Советскэ Союзай болон Финляндийн арадуудай хооронд хани барисаанай хэтэ мүнхэдөө бүрин бэелүүлэгдэхын түлөө тэмсэхэбди гэжэ найдуулнабди.

ФИНЛЯНДИИН КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН VIII СЪЕЗД.

Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин Центральна Комитет—нухэр Сталинда

Албанска коммунистическэ партиин Центральна Комитет болбол халуунаар дурлагдадаг нухэр А. А. Ждановай нүгшэһэн тухай мэдэжэ, гүнзэгыгөөр шаналба. Нухэр Ждановай нүгшэхэдэ, гансахан большевистскэ партиг бэшэ, мүн бүхы коммунистическэ партинуудыг коммунизмын илалтын аша тулада партиин ба ажалша олониитын үнэнтэ хүбүүн ehoop хүдэлмэриллэн хүндэтэ ба алдарта нухэрөө алдаба.

Агууехэ Сталинай үнэн соратник нухэр Жданов — социализмын лагериин өлитэ ехэ хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн, демократийн ба эб найрамдалай шэн габьяата хамгаалагшань байгаа. Нухэр Жданов марксизм-ленинизмдэ хэзээдэшье үнэн байдаг ба партийн хараа шугамые бэелүүлхын түлөө бүхы хүсөөрөө тэмсэдэг байгаа. Манай арад ба манай парти нухэр Ждановта тон дуратай, тэрээниие большевистскэ партийн элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшэ, манай арадай хүндэтэ нухэр ба үнэн хани гэжэ харадаг байгаа.

Партийн Центральна Комитет, манай бүхы арад болбол нухэр Ждановай нүгшэхэдэ тохеолдоһон маша ехэ гашуудалые Тантай хубаалдана, тэрэшэлэн хэтэ мүнхэдөө ажаһуугыт гэжэ үнэн зүрхэнһөө Танда хэлэнэ.

Албанска коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй үмэнэһөө ЭНВЕР ХОДЖА, КОЧИ, ДЗОДЗЕ ТУК ЯКОБА, ТЬЮСНИ КАПО, КРИСТО ТЕМЕЛЬКО, ЛАНДИ КРИСТО, НЕСТИ КЕРЕНДЖИ, ГОГОНУШИ.

Тирана, 1948 оной сентябрийн 1.

МОСКВА

ССР Союзай Министрнүүдэй Советдэ

Генерал-полковник Андрей Александрович Ждановай нүгшэһэн тухай мэдээсэлые бидэнэр гашуудалтайгаар угтабабди. Нухэр Ждановай нүгшэхэдэ, манай арадай үнэн хани, манай оронай тусгаар ба бээ даанхай байлгые хамгаалагша, Финляндийн ба Советскэ Союзай хооронд эб найрамдал болон хани барисаанай түлөө түрүү тэмсэлшые алдабабди. Тэрэнэй дурасхаал хадаа эб найрамдалай, демократийн ба манай арадуудай хооронды хани барисаае бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ үшөө бүри ехэ хүсэлэлгэ гаргахыемнай бидэниие уялгалка.

ФИНЛЯНДИИН АРАДАЙ ДЕМОКРАТИЧЕСКА СОЮЗАЙ СОЮЗНА КОМИТЕТ

К. Л. КУЛО.

ТЮНЕ ТУОМИНЕН.

Хельсинки, 1948 оной сентябрийн 1.

Нухэр А. А. Ждановай дурасхаалда

Коммунистическэ партийн ба Советскэ гүрэнэй элитэ ехэ ажал-ябуулагша Андрей Александрович Ждановай дурасхаалда зорюулагдаһан литературна выставкэ Москвада, СССР-эй гүрэнэй В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ библиотекэ соо нээгдэбэ.

Выставкэ дээрэ номууд, брошюрууд, статьянуудай ба хэлэһэн үгэнүүдэй эбэрнигуд табигдажа, марксизмын ехэ теоретик нухэр А. А. Ждановай гайхамшагта ажал-ябуулгые харуулна.

Витриный нэгэ дорэ — нухэр А. А. Ждановай Горький городто хүдэлмэрилжэ байха үедэ хэлэгдэһэн брошюра бии. Энэ хадаа Нижегородскэ хизаарай III партийна конференциилэ ВКП(б)-эй хизаарай Комитедэй хүдэлмэри тухай тоосоон болоно. Хажуугань сэргэлзад—нухэр А. А. Ждановай Москвада ба Ленинградта байха үеын ажал-ябуулгын материалнууд бии. Тэрэнэй дунда — 1934 ондо Москвада Советскэ үранзохеолшодой бүхэсоюзна нэгэдэхи съездын нээгдэхэдэ хэлэһэн үгэ, бэшэһэн стенограммануд; С. М. Кировэй дурасхаалда зорюулагдаһан Ленинградска партийна өдэбхитэдэй суглаан дээрэ хэлэһэн үгэ байна.

Ленинградые баатарлигаар аршалан хамгаалгада нухэр А. А. Ждановай гайхамшагта үүргэ тухай выставкын олохон материалнууд хэлэнэ.

Фотографийнууд, листовкануд, плакадууд, Герой—городые баатарлигаар аршалан хамгаалагшадта нухэр А. А. Ждановай хэлэһэн үгэнүүд ба хандалгануудаа абтаһан эүйлнүүд ехэ һанирхолтой байна. Генерал-полковник А. А. Ждановай Ленинградска 2-дохи истребительнэ батальондо Туг барюулжа байһан үеые ураниураша А. Ярославченкын зураг нэ репродукциндэ харуулна.

Выставкэ дээрэ зарим брошюра, ном ба журналнуд нухэр А. А. Ждановай һүүлэй жэлнүүдэй хүдэлмэриие харуулна. Тэрэнэй дунда — «Звезда» ба «Ленинград» журналнуд тухай элидхэл, «ВКП(б)-гэй ЦК-да болоһон Советскэ хүгжэмэй ажал-ябуулагшадай зүблөөн» гэжэ сборник, «Польшого 1947 оной сентябрийн һүүл тээ болоһон зарим компартинуудай түлөөлэгшэдэй информационно зүблөөн», «1946 оной февралийн 6-да Ленинград городто Володарско һунгуулийн округой һунгагшадай һунгуулийн урда тээхи суглаан дээрэ хэлэһэн үгэ», философско искусси дээрэ нухэр А. А. Ждановай хэлэһэй теоретическэ тодорхойлолгонуудай хэблэгдэһэн «Философийн асуулгалнууд» гэжэ 1947 оной № 1 журнал бии бэйха юм.

(ТАСС).

ЛЕНИНГРАД, сентябрийн 4. (ТАСС). Ленинградска кинохроникын студи болбол большевистскэ партийн гайхамшагта ажал-ябуулагша Андрей Александрович Ждановай дурасхаалда зорюулжа, тусгаар киножурнал зохеожо дүүргэбэ.

Энэ киноалбарта Ленинградай шаналал-гашуудалые, Ленинэй нэрэмжэтэ, Ждановай нэрэмжэтэ, Кировскэ заводуудта, ураниохеолшодой Байшанда, А. А. Ждановай нэрэмжэтэ сэрэгэй училищида митингнүүд болжо байһаниинь харуулагдана.

Киножурнал городой экрануудаа дээрэ гарахань

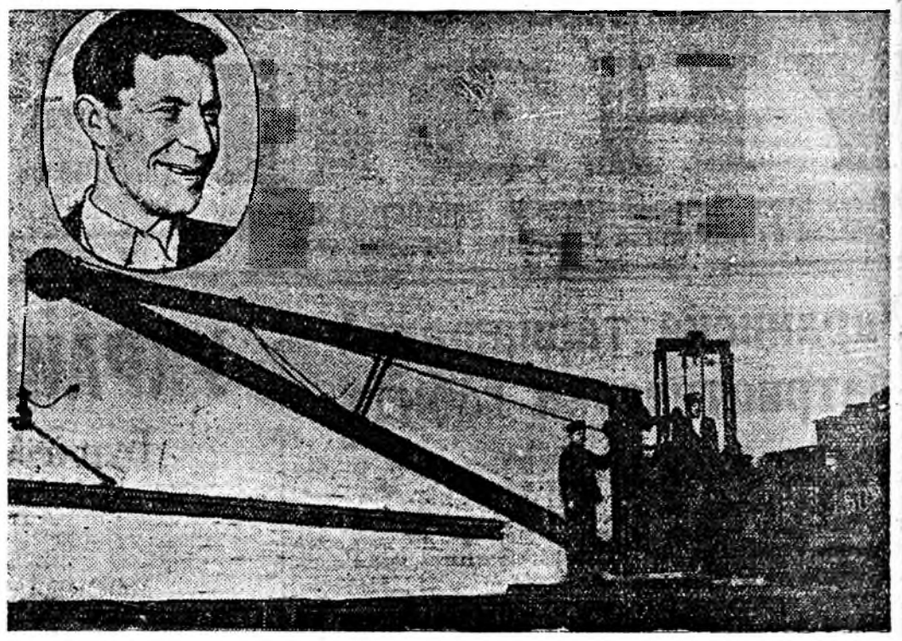

Түмэрзамай транспорт дээрэ хүндэ ажалнуудые механизациилха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Энэ хадаа республикын түмэрзамайхидай ажал дээрэ, ашаа тээлгэ, ябуулгалга ба түмэрзам заһабари дээрэ эдэб ажалнуудые тургэнөөр бүтээхэ, шанарынь һайжаруулха аргануудые олгодог байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: инженер-механик Петр Титович Наумовай зохеоһон ашаа тээлгын, буулгалгын хүдэлмэринуудые бүтээхэ үргэлгын кран ба энэниие зохеоһон П. Т. Наумов харуулагдана. Энэ кран хадаа 10 гаран хүнэй гараараа бүтээхэ ажалые гаргаа хүнэй бүтээдэг болтор хүнгэдхэһэн ба мүнөө Зүүн-Хизаарай түмэрзамай округой Управленеэр һайшаагдажа ашаглалгада оруулагдаа.

Ф. Суходольскийн фото.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумдэ

Үмсын гэрнүүдые худалдажа абаха ба бариха гражданинуудай эрхэ тухай

Үмсын гэрнүүдые худалдажа эбаха ба бариха гражданинуудай эрхые зааһан хуули соо нэгэ янзын гурим тогтоохын зорилготойгоор, мүн СССР-эй Конституцийн 10-дахи статьягай ehoop, СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй **тогтоохонь** хадаа:

1. СССР-эй гражданин ба гражданка бүхэн городтошье, тэрэшэлэн городой газаа таладашье нэгэһээ тэба хүртэр таһалгануудтай нэгэ гу, али хоер дабхар гэрые өөрынгөө мэдэлдэ худалдажа абаха гу, али бариха эрхэтэй байха гэжэ тогтоохо.

2. Городтошье, мүн тэрэшэлэн городой газаа таладашье үмсын гэрнүүдые бариха газарай участогууд гражданинуудта болзоргүйгөөр үгтэхэ байна.

Ажалшадай депутадуудай областной, городской ба районно Советүүд городуудые түсэблэхэ ба бариха проектнүүдтэй таараалуулан, мүн СССР-эй Министрнүүдэй Советдэй тогтоогдоһон юрэнхы нормонуудта таараалуулан гражданинуудта таһалжа үгтэхэ газарай участогуудые хэмжээе тогтоохо байна.

3. Хүлөө нютагта ажаһуужа байгаа гражданинуудта үмсын гэрэ барилгада газарай участогуудые таһалжа үгэхэ гурим тухай, мүн тэлэ участогуудай хэмжээн тухай мүнөө хүсэндөө байгаа хуули дүрэмшэн хэбээрээ үлэхэ байна.

СССР-эй Министрнүүдэй Советдэ

„Үмсын гэрнүүдые худалдажа абаха ба бариха гражданинуудай эрхэ тухай“ гэһэн СССР-эй Верховно Советдэй 1948 оной августын 26-ай Указые хэрэг дээрэ бэелүүлхэ гурим тухай

«Үмсын гэрнүүдые худалдажа абаха ба бариха гражданинуудай эрхэ тухай» гэһэн СССР-эй Верховно Советдэй 1948 оной августын 26-ай Указтай таараалуулан, ССР Союзай Министрнүүдэй Советдэй **тогтоохонь** хадаа:

1. Городтошье мүн городой газаа таладашье нэгэнһээ таба хүртэр таһалгатай нэгэ гу, али хоер дабхар гэрнүүдые үмсынгөө мэдэлдэ барихын тулада газарай участогуудые гражданинуудта таһалжа үгэхые ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной, городской ба районно Советүүдые уялгалха.

2. Үмсын гэрнүүдые бариха газарай участогууд городуудай, поселогуудай газарһаа, госземфондһоо ба гослесфондһоо болзоргүйгөөр үгтэхэ байна. Тэд тэдэ участогууд гэрэ баригдаһан гэрнүүд барааша хүнүүдэй үмсын зөөри болохо байна.

3. Участогуудай хэмжээн ажалшадай депутадуудай областной, городской ба районно Советүүдээр, баригдаха ehотой гэрэй хэмжээн дээрэһээ ба нютагай эрхэ байдалнуудтаа дулдыдажа, доорх дүрсэлгэлгэ нормануудаа хэлингүйгөөр тогтоогдохо байна гэбэл: городуудта — 300-һаа 600 квадратна метр хүртэр, городой газаа тэе—700-һаа 1200 квадратна метр хүртэр.

4. Газарай участогуудые эзлэжэ байһанай түлөө газарай рентэ хуулиар тогтоогдоһон хэмжээнэй эргэр абтажа байха.

5. Үмсын гэрнүүдые барилга городуудые, город шадарай һууриин газарнууд ба город шадарай поселогуудые түсэблэн бариха проектнүүдтэй таараалуулан бэелүүлэгэхэ ehотой.

6. Үмсын гэрнүүд типовой ба үмсын проектнүүдэй ehoop баригдахэ эргэтэй.

Гэр барюулаашадые типовой проектнүүдээр хангахыень ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүдэй гүйсэдкомуудта дуралхаха.

7. Участогуудта ногоо моло тариха, болбосон тухэлтэй болгохо, өөрынгөө участок дээрэ тротуарнуудые хэлгэхэ, участок болон тэрэшэлэн тэрээндэ дүтэ байгаа тротуар ба харгышуудые нютагай Советүүдэй шийдхэбэреэр тогтоогдоһон гуримай ehoop байлгаха ба тэлээнэй хойноһоо харуулаха уялгые үмсын гэрнүүдэй эзэдтэ даалгаха.

8. Ажалшадай депутадуудай областной, хизаарай ба городской Советүүдэй штадуудһаа хэтэрэнгүйгөөр үмсын гэрнүүдые барижа байһанай хойноһоо хиналта бэелүүлхэ гүрэнэй инспекциие эмхидхэжэ, үмсын гэрнүүдэй эзэдэй еөһэдынгөө гэрнүүдые хаража байха нормо болон гуримуудые сахижа байһанайнь хойноһоо шанга хиналта тогтоохые тэдээниие уялгалха.

Үмсын гэрнүүдые хаража байхын хойноһоо хиналта бэелүүлхэ, гүрэнэй инспекциде даалгаха гэбэл:

а) Үмсын гэрнүүдые хаража байхын хойноһоо ба саг соонь зайлаһаари хэлгэжэ байхын хойноһоо хиналта бэелүүлхые;

б) ажаһуудалай гэрнүүд болон гэрнүүдтэ дүтэ байгаа участогуудые болбосон тухэлтэй болгохо ба харжа байха тухайда ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүдэй гүйсэдкомуудай бүхы шийдхэбэриилые үмсын гэрнүүдэй эзэдэй зөвшөөрэлгэр дүүргэжэ байһанай хойноһоо хиналта бэелүүлхые;

в) гэрнүүдтэ дүтэ участогуудые погооруулхэ талаар договорно үүсгэгшэдые дүүргэхын хойноһоо хиналта бэелүүлхые;

г) гэрнүүдые, гэрнүүдтэ дүтэ участогууд болон тротуарнуудые хаража байха гурим тухайда ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүдэй гүйсэдкомуудай шийдхэбэриилые өөдэнэй түлөө гэмтэ нюурнуулые административна шийдэрюусалгала хабаадуулхые.

10. Өөрынгөө дура зоргоор барилга хээ һаань гу, али барилгатехническэ гуримуудые болон нормануудые бүдүүлигээр эбдээ һаань, барилгаяа болюулхыень тэр барилга байгаа хуниие уялгалха, мүн бүхоһон барилганууда бүхылэнь али заримынь өөрынгөө хүсөөр өөрынгөө зөөрөөр һарын болзор соондоо тээ зөөгөөд, гэзарай участогые хуушан тухэлдэнь оруулна уялгалха эрхые ажалшадай депутадуудай городской (районно) Советүүдтэ олгохо.

Һайн бэлэдхэлтэйгээр угтахань

Парти ба правительство болбол модо бэлэдхэлые ехээр үргэдхэхын түлөө, модоной ажаһуйлэдбэри дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа модошодой материальна ба культурна ажабайдалые улам һайжаруулхын түлөө саг үргэлжэ анхаралаа табидаг гээшэ.

Тиимэнээ илангаяа модоор баялиг манай республикын модошод үнгэрэгшэ жэлдэ тохеолдоһон алдуу дутуунуудаа эриж шууд усалхажа, 1948—49 онуудта модо бэлэдхэлэй тусэбые саг болзорһоонь урилшалан дүүргэхэ уялгатай. Энэ хадаа имагтал тэрээндэ хэрэгтэй бэлэдхэжэ шадаһан дээрөһээ дулдыдахэ байһаниинь лабтай.

Энээниие зүбөөр ойлгожо абаһан «Бурмонголлес» трестын Эрийскэ мехлесопунктын коллектив мүнөө жэлэй намар-үбэлэй модо бэлэдхэлые үгтуулан ехэхэн хүдэлмэри бүтээгээ. Жэшээлхэлэ, 80 гаран километр тэргэ шаргын харгы, 22 километр автомашинын харгы заһабариллаһан ба 30 шарга, 200 волакши шэнээр хэһэн байна. Гадна, 3750 квадратна метр талмайтай гэр байрануудые заһабариллжа дүүргэһэн 300 квадратна метр талмайтай нэгэ барилганууде бүтээһэн байна юм.

Сезонно ба хатюова хүдэлмэрилдэй байха гэр байра, мүн магазинларегууд ба улаан булангуудые заһабариллжа дүүргэхэ болоо.

Мүн тэрэнэлэн энэ жэлэй сезонно соо мехлесопунктдэ ажаллаһан эрхэсэ байһан колхозчинуудые эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтахын тулда ехэхэн хүдэлмэри хэгдэжэ байна юм.

Ж. Гомбоев.

...йшолуулашагүй хэрэгые хожомдуулна

...Заиграйда таряахуряалга ба тушаалга хангалтагүй

...августа соо Заиграйн ...ряахуряалгын ба тушаал...ые таһалдуулба. 8350 ...ондо, мөнө 3649 га ...тусэбөө ородоо 43 про...гдөөн байна юм.

...зарим колхозуудай ху...шад «ногоон» һаналда ...д, хуряалгые мөнө һая. ...бүгдээр эхилээ. Тэдэнэй «Шинэ зам», «Арбижал», ...интернационал», Доодо-Курбын ...нэрэмжэтэ ба бусад кол...хозсоно.

...колхозууд гүрэндэ та...ала августын түсэбые 30-аад процент дүүргээ. ...ладаа августын 30 бол...ай 25 колхозуудай аяар ...тарыа тушаалгые үшөө ...байгаа һэн. Ново-Брян...ведэй Тельманэй, мүн ...нэрэмжэтэ, Унэгэтэйн ...«XVIII партсъезд» ...аймаг дотороо бухы ту...тарыанай 60 процен...ан байна. Энэ хадаа бу...зуудай тарыа тушаалгые ...ор ябуулжа байһыень ...Тэдэ колхозуудай нэгэн ...СССР» колхоз миин 12 ...тарыа тушаһаан байха ...

...ономхи колхозуудтаряа...ан хялашгүй муугаар ...Августын 30-ай үдэр ...ой 2 комбайн, 2 жатка ...ые хүхэлөөгүй. Өнөдэ ком...байн тракторай әбдэрһэн ...10 үдэрэй турша соо ...8 гектар хуряагаа. Зарим ...ууд («III Интернационал», ...нэрэмжэтэ ба бусад) ...ыа хэрэглэнгүй, миин ...ба бригаданууудта ажа...лай жаяг заршам тон һула. Хуряалгын халуун үе соо «Майн 1» колхозой олонхи колхознигууд поли дээрэ худэлмэрилхын ородо, гэртээ һуужа байдаг. Һалхан, Калининай нэрэмжэтэ колхозой Усть-Каракуль гэжэ участогта худэлмэрилдэг бригадын худэлмэрилэгшэд бункер соогоо тарыатай комбайн, горючи ба турхинэ тоно болон бусад шухала хэрэгсэлнүүдээ поли дээрэ ямаршье харуулгүйгөөр орхеод гэртээ ябашаһаан байха юм. Нимэ ябадал бусадшье колхозуудта үсөөн бэшэ үзэгдэнэ.

Эндэхи олохон колхозууд сохигдоһон тарыанай байбашье, тэрэнээ тушаанагүй. Жэшээ абаг хялгэлэ, Калининай нэрэмжэтэ колхозо комбайнаар хуряаһан 900 центнер тарыан биш. Теэд, эндэхи хутэлбэрилэгшэд гал сушилкануудые тухеэрхые оролдоогүй дээрэһээ августын 30 болтор ородоо 89 центнер тарыа тушаһаан байна. Тэрэштэлэн Сталинай нэрэмжэтэ колхоз сохигдоһон 291 центнер тарыанһаа нэгэтье килограмм тушаагаагүй. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ колхоз гал сушилкатай байһан юм. Теэд, тэрэнээ задалжархиһан байна. Мүнөө эндэ хэдэн обоо тарыан гүрэндэ тушаагаагүй лойтон зандаа хэбтэжэ байха юм. Хэрбээ тус колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Бадмаев гүрэндэ тарыа тушаалгые хурдабшалха зорилготой һаа, эргэлжэ һууһан «Майн 1» колхозойгоо механизированнэ сушилкые хэрэглэжэ шадаха байгаа.

Тиихэдэ зарим колхозой хутэлбэрилэгшэд хуряалгын халуун үе соо зайгуулгажа ябадаг заншалтай. Жэшээлхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Бадмаев бухэли 3 үдэр соо горолюор зайжа ябаа. Бадмаевай артелиин автомашинаар ябашаһан дээрэһээ аяар 3 үдэр соо энэ колхоз гүрэндэ тарыа тушаагаагүй байба.

Тэрэштэлэн зарим колхозууд поли дээрэ тарыагаа хэтэрхэй ехээр гээлтэдэ оруулна. Жэшээлхэдэ. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ худэлмэрилдэг комбайнер Базаров тарыае 30 — 35 сантиметр дээгүүр сабшажа, квадратна метр газарта аяар 20-оод колос гээнэ. Мүн «Майн 1» колхозой поли дээрэ комбайнаар хуряаһанай дүүлээр, гектар бухэндэ 1—2 центнер тарыан гээгдэһэн байдаг. Теэд, тус колхозой түрүүлэгшэ Мартынов, участково агроном Дармаева гэгшэд поли дээрэ ябадаггүй, тарыанай гээгдэл тухай мэдэдэггүй юм.

Эндэхи коммунистнуу хуряалга дээрэ худэлмэрилдэггүй шахуу. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой 7 коммунистнуудай миин хоерынь поли дээрэ худэлмэрилнэ. Тэрэштэлэн тарыахуряалгын эхилһэнһээ хойшо «Майн 1» колхозой нэгэтье коммунист, нэгэшье агитатор комбайнова бригадаа ерэгүй.

Дээрэ дурсагдаһан эдэ бухы баримталууд хадаа Заиграйн аймагта тарыахуряалгын ба тушаалгын оһол нобшоор ябуулгажа байһыень, аймагай хутэлбэрилэгшэдэй энэ худэлмэрилие хурдабшалхын хойноһоо анхаралаа табидаггүйень гэршэлнэ.

Саашадаа нимэ байдал тэсэшэгүй. Тарыа хуряалга ба тушаалгые ворюута таһалдуулжа байһан хунүүдтэй эрид шууд тэмсэхэ ба гүрэнтээ тарыа тушаалгаар болзорһоо урид тоосохын түлөө оролдохо саг тулаа. Энэ худэлмэрилие коммунистнуу тэлгойлхо ёһотой.

Д. Болсохоев.

Жэлэйнгээ түсэбые ноябриин 7 хүртэр дүүргэе!

☆ ☆☆ ☆

Улан-Удэ станциин вагончо депогой слесарь Владимир Капустин түмэрзамайхидай һайндэртэ абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргээд, мүнөө үүр бүриингөө нормые 170 — 180 процент хүртэр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Капустин ажалдаа байна.

З. Веснинагай фото

7 һара соо—жэлэйнгээ даалгабари

Мебельшэ фабрикын эрхим стахановецууд өнө оной үнгэрһэн долоон һарын туршада жэлэйнгээ даалгабарие дүүргэжэ, эрхим амжалтануудые туйлаба. Тэдэнэй тоодо ВКП(б)-гэй гэшүүн, Пригороднэ райсоведэй депутат нүхэр Б. П. Богаева, модошо дэрхашуул В. Макеев, И. Аполлонов, Д. Прохоров ба бусад бии.

Мүнөө өлэ стахановецууд 1949 онойнгоо даалгабарие бэлүүлхэ зуураа хялаан соогоо нормоео 140—250 процент дүүргэнэд.

Фабрикын коллектив октябриин 15 болтор жэлэйнгээ даалгабари дүүргэхэбди гэһэн социалистическэ уялганууде абаһай.

А. Ильин.

Слесарна бригадынхидай жэшээ

Үһан-Удын Мелькомбинадай нүхэр Захар Иволгинай хутэлбэрилдэг бригада ехэ тээрмэтэ капитальна заһабари хэжэ, түсэбөөр хараалагдаһанһаа 5 хоногоор урилшалан энэ оной августын 25-да дүүргэбэ. Нүхэр Иволгин өөрөө Октябрьска һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мурысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсон ажаллаад, энэ оной августын 25-да 18 һарынгаа даалгабарита ажалые бэелүүлжэ шадаа.

Тиихэдэ түс бригадын гэшүүд стахановецууд нүхэд Кравцов, Ершов, Калушкин ба бусад жэлэйнгээ түсэбүүдые гүйсэдхэһэн байха юм. Мүнөө эдэнэр туйлаһан амжалтануудаа улам арбидхахын түлөө эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

А. Чебаков.

Ойн хүндэлэлдэ хоёр-хоёр нормо дүүргэнэ

Ленинско-сталинска комсомолой 30 жэлэй ойн хүндэлэлэ дэлгэрһэн мурысөөндэ хабаадагшадай тоо мяха-консервын комбинадай комсомолецууд ба залуушуулай дунда үдэрһөө үдэртэ олошоржо байна

Энэ алдарта ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр уттахын түлөө тэмцэжэ байһан нүхэр Васильевагай хутэлбэрилдэг 13 хүн составтай комсомольско-залуушуулай бригада үдэр соо ходоодоо 1,5—2 нормопуудые бэелүүлнэ. Тиихэдэ колбасна цехын золото стахановецууд С. Ефимова, Ф. Гонсадарова гэгшэд комсомолой үдэрэй хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсажа, халаанайнгаа даалгабаринуудые 230—250 процентһээ доошо бэшэ гүйсэдхэдэг болонхой.

Н. Вшивков.

Мурысөөн дэлгэрүүлэгдэнэгүй

Социалистическэ мурысөөн болбол манай оронда үйлэдбэриин түсэбуудые дүүргэхын түлөө тэмцэлдэ ажалшадай эдэбхиие элсүүлхэ хүсэ охэтэ зэбсэг мүн гэжэ һайн мэдэжэ байбашье, олзоборилгын кооперациин управлениин ба инвалидуудай артельнуудэй хутэлбэрилэгшэд, тэндэхи партийна организацинууд социалистическэ мурысөө дэлгэрүүлхэ туһаа зохихо анхарал табинагүй. Энээндэ олзоборилгын кооперациин управлени жэшээ болоно. Тус управлениин 9 артельнуудэй ородоо дурбэнинь социалистическэ договор батлһан мүртөө, тэрэнээ шалгажа, дүнлэдэгүй байха юм. Городой олзоборилгын артельнуудэй аяар 1954 худэлмэришэдэй ородоо 431 хүн өөһэд хооронды социалистическэ мурысөөндэ хабаадалсажа, уялганууде абаһан байна.

Эгээл нимэһээ городой ажаүйлэдбэриин 8 артельнуудэй 4-ниинь валова продукци гаргалгынгаа энэ оной үнгэрһэн долоон һарын түсэбые арайхан гэжэ дүүргэһэн ба мүн тиихэдэ 3 артель үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилхэ түсэбөө гүйсэдхэбэ. Тиихэдэ энээнэй урда архимлэжэ ябаһан «Красный путь» артель үнгэрһэн долоон һарынгаа үйлэдбэриин программые 58,4 процент, «Труд» гэжэ инвалидуудэй артель 64,6 процент бэелүүлһэн байна. Эдэ хоер артельнуудэ ажалшадта түсэбэй ёһоор үгэхэ үргэн хэрэглэлэй эд бараае аяар 600 мянган тухэриитэ дутуу үгөө. Энээнэй гол шалтагаанинь хадаа социалистическэ мурысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, өөһэдтэ байгаа бухы хүсые түсэб дүүргэлтэдэ өлсүүлэгүй ябадал болоно.

Управлениин эгээн томо артельнуудэй тоодо ороһон «Кооператор-комсомолец» артель һара, квартал бүхэндэ ходоодоо нэгэ жэгдээр ажаллаха ябадалые туйлажа шадаганагүй. Энэ артель болбол байгша оной һүүлэй хоер һарын түсэбые арайхан гэжэ дүүргэбэшье, гаргаһан продукциингаа ассортиментые үргэдхөөгүй, шанарыень багашье һайжаруулаагүй. Мүнөө тус артель өөрын продукци үйлэдэрилэн гаргалагүй, харин гансахан ажалшадһаа ороһон түүхэй эд болбоорруулан гаргана. Артелиин хутэлбэрилэгшэд түүхэй эд бэлдэжэ, түсэбөөр хараалагдаһан продукциие таһалгаряагүй гаргажа байха туша ямаршье хэмжээ абанагүй. Энээнһээ боложо зарим пехуудээ хааха баатай болонхой. Мүнөө арһанай ба трикотажна цехуд түүхэй эд үгы дээрэһээ хаагдаад байха юм. Худэлмэришэдэй дунда мурысөөн огто дэлгэрүүлэгдэнэгүй.

Мүн нимэнүүд ябадалнууд бусад артельнуудтэ үзэгдэнэ. «Победа» гэжэ олзоборилгын артелиин 130 гаран худэлмэришэдэй ородоо 50 гарапиинь өөһэд хооронды мурысөөндэ оролсожо, уялганууде абаһан аад, тэрэнээ дүүргэхын түлөө ёһотой тэмсэл ябуулаагүй байһаар. Эндэхи хутэлбэрилэгшэд тэдэнэй дунда уялгаяа дүүргэхэ туша ямаршье агитационно-пиитын худэлмэри ябуулнагүй. Артелиин седолой цехын арба гаран мастер-нуудай 8-ниинь мурысөөндэ оролсоһон нэрэтэй. Тиихэдэ мастер нүхэр Попова өөрынгөө абаһан уялгыешье мэдэхэгүй байжа байна. Тэрэ хадаа өөрынгөө уялга соо «...өөрынгөө мэргэжэлые дээшэлүүлжэ, 7-хи разрядай мастер болохоб» гэжэ бэшэнэ. Шалгажа үзэхэдэ харин тэрэнь 1946 онд бэшэһэн уялга байба. Зүгөөр нүхэр Попова мүнөө 8-дахи разрядай мастер гэжэ тоологдодог. Энэ баримта хадаа тус артелиин хутэлбэрилэгшэдэй социалистическэ мурысөөндэ ёһо тэдыгээр хандаһаниие үшөө дахин гэршэлнэ.

Нимэ ябадалнуудые олзоборилгын кооперациин Управлениин начальник нүхэр Еременко мэдэжэ байһан болобошье, ямаршье хэмжээ абанагүй.

Мүнөө ажаулэдбэрлин предприятинууд дээрэ Агуучехэ Октябрьска һайндэрэй хүндэлэлдэ социалистическэ мурысөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэржэ эхилээ.

Гэбэшье, олзоборилгын артельнуудэй хоорондо Октябриин урда тээхи мурысөөн дэлгэрүүлэгдэнэгүй, эндэ тэндэ дэлгэрүүлэгдэбэшье ажалай үндэр бүтээсын, түсэб дүүргэлтын нэгэн шухала нүхэсэл болоогүй, ёһо тэдыгээр тэбигданхай.

Ушар нимэһээ олзоборилгын ба инвалидуудай артельнуудэй хутэлбэрилхы худэлмэрилэгшэд эдэ дутуу дунданууда дары түргэн усадхажа, Октябрьска һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мурысөөндэ оролсон, тэрэ удэртэ жэлэйнгээ түсэбые яабашье дүүргэхээр ажаллаха ёһотой.

И. Николаев.

...үнзэгы таһалдалда оронхой

...республикын загаһанай ...ери болбол шэнэ сталинжэлэй үнгэрһэн хоер ...түсэбые амжалтатайгаар ...ажалай бүтээсые 1950 ...ондаа хэмжээндэ хүргэбэ. ...ын загаһашад өнэ туй...амжалтануудаа саашадань ...ы тулада, 1948 оной ...ин программые Агуучехэ ...революциин һайндэрэй, мүн тинхэдэ жэлэй ...түсэбөө гадуур 10 мянган ...өөр эрхим һайн шанартай ...ондоо үгэхэбди гэһэн хатай ба хүндэтэй уялганууд ...ар байгаа.

...Байкалорыбтрестын загаһ...ууд заводууд өөһэдынгөө ...өөр ажал дээрэ бэелүүлгэ тэмсэжэ, ажалай үндэр ...ые туйлана. Энэ оной ...7 һара соо загаһа бариха ...түсэбые Яруунын, Галуу...й, Дубининска заводууд ...дүүргээд, системэ соогоо ...ябана.

...Байкалрыбакколхозсоюзэй загаһа баридаг ...колхозуд түсэбүүдээ мүн ...дүүргэжэ шадаа. Тус ...загаһа баридаг колхозуд ...36500 центнер загаһа ...тушаахэ түсэбтэй юм. Энэ ...даалгабаряа һайтар ...колхозуд һара бүриингөө ...амжалтатайгаар гүйсэдхэ...ажалай үндэр бү...нэр жэшээ харуулна. ...Байкало-Кударын ай...Забайкалец» колхоз (ту...нүхэр А. Ф. Муравьев) ...августын 10-да жэлэйнгээ ...105 процент гүйсэдхөөд, ...түсэбөө гадуур загаһа ба...ажалуулһаар. Мүн тин...Вет байкальцев» колхоз үн...Үнарыгаа түсэбые 128 ...«Байкал» колхоз 154,2 ...дүргэһэн ба «Трудовой ...болон бусад колхозуд ...түсэбүүдээ тэрэштэлэн ...гүйсэдхөө.

...Байкалорыбтрест бухы ...гэһэн 7 һарынгаа загаһа ...үнэй түсэбые арайхан ...процент гүйсэдхэһэн ба ...колхозсоюз аяар 8000 ...загаһа гүрэндөө дутуу үг...

...өнэ энээнэй урда жэлнуу...шадай дунда шалгаржа ...Горячинскийн загаһанай ...7257 центнер загаһа ...дутуу үгэжэ, түсэбэйнгөө ...таһалдуулаа. Гэхэ зуу...Горячинскийн ...гаргана 7 һарын ...ые 95 процент гүйсэ...

...ийнхын зарим загаһашад ...гүнзэгы таһалдалда оро...шалгаганиинь хадаа загаһашадай дундахи ажалай эмхидхэлэй тон доодо хэмжээндэ табигдаһан дээрэлээ болоно.

Загаһанай ажал дээрэ худэлмэрилжэ байгшадые ондоо ажалда абахагүй гэһэн БМАССР-эй Министрнуудэй Советэй 1948 оной апрелиин 2-ой тогтоол загаһа барилаг колхозуулта бэелүүлэгдэнэгүй. Гансахан Хойто-Байгалай 4 колхозуудһаа загаһа барилгын халуун худэлмэриин үедэ 100 гаран хүнүүд ондоо ажалда томилогдоһон байна. Энээнһээ шалгагаалжа Хойто-Байгалайхид август һарын үнгэрһэн хахадта нэгэшье килограмм загаһа гүрэндөө тушаагаагүй. Мүн нимэнүүд ябадалнууд Прибайкальска аймагта үзэгдэнэ.

Загалашадай дунда ямаршье культурно-гэгээрэлэй ба агитационно-ойлгуулламжын худэлмэриинүүд ябуулагданагүй.

Республикын загаһашад хабаргунай үедэ загаһа барилгые энэ оной июниин 1-дэ эхилхэ байһан аад, аяар 20 хоногоор хожомдожо эхалһан байгаабшуу.

Трестын главна механик нүхэр Андреев загаһашадай ажалые механизацилха тушаа ямаршье худэлмэри ябуулнагүй. Энэ шухала хэрэгтэ зорюулагдан, Горячинскийн загаһанай заводой дэргэдэ өлектростанциин барилга эхилбэшье, мүнөө болтор ашаглалгада оруулагдаагүй байха юм.

Тэрэштэлэн трестын техническэ таһагайхид ба Усть-Баргажанай, Нижне-Ангарскын, Кабанскын загаһанай заводуудай директорнуд загаһа хэхэ амһартануудые саг соонь бэлэдхэжэ шадаагүй дээрэһээ, барилгаа загалаяа дабһалангүй хэдэн хоногоор хэбтүүлдэг байна. Зүгөөр түс таһагайхид загаһа барилгые дээшэлүүлхэ уралан наанжуулгын ба ухаалан зохеолгын дурадхалнуудые тэрэ дары үйлэдбэридэ хэрэглэдэггүй.

Загалашадые саг соонь эдеэ-хоолоор хангаха ябадал тон муугаар табигданхай

Ушар нимэһээ республикын загаһанай заводуд, загаһанай ажал эрхилдэг колхозуд өөһэдтөө байһан эдэ дутуу дунданууде дары усадхажа, ажалуйлэдбэриин түрүү предприятинуудай жэшээгээр хутэлбэрилэн, дутуу үгэһэн продукциие һаяын үдэршүүдтэ хүсэлдүүлэн эргэтэй. Энээнинэ туйлахадуурэн арга-боломжонуд бии.

Ив. Очиров,
И. Баженов.

„Б. М. Үнэн" газетын бэшэһэнэй һүүлээр

„Зорилгоёо ойлгоогүй хүтэлбэрилэгшэд"

Нимэ гаршагтай статья манай газетын энэ оной июлиин 16-ай номерто толилогдоһон байгаа. Тэрэ статья соо Кэжэнгын аймпотребсоюзай хутэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө урдахи зорилгые хүсэд ойлгоогүй байһан дээрэһээ худалдаа-нэймаае тон хангалтагүйгөөр ябуулжа, гүрэнэй мүнгэн зөөриие тон ехээр үрилтэ хоролтодо оруулһан ба зарим сельпонуудта эд бараа бурууга хубаариһан тухай бэшэгдэһэн байгаа.

Шалгаад үзэхэдэ дээрэ бэшэгдэһэн баримтануудэй зүб байһаниинь элирбэ. Аймпотребсоюзай түрүүлэгшэ Кормышкин правлениин зүблөөн дээрэ тоосохоор дуудагдаа гэжэ Бурмонкоопсоюзай Президиумһээ манай редакциде мэдээсэнэ.

Бурят-Монголой түрүү хүнүүд тухай

Солото дархан Малков

Нэгэ дабхар шулуун гэрэй хажуудаа хүрэжэ ерэбэбди. Худэлниинь сэлеэтэй. Тэндэһээ «луг-түс», «луг-түс» гэжэ томо балгын дүшэ дээрэ эршэтэй хүндөөр бууха абяан удаа дараа сонотоно...

Гэртэ оробобди. Зуһаан бүхэ фартуггай, бага зэргэ нүүрһэ халдаһан, хүлэрһэн нюуртай хунэй үлзан болтороо халашаһан түмэрые хяһын гал сооһоо үлирбэдэн абажа, хоер тээшэ хушуутаһан томо дүшэ дээрэ асаржа табиһаар шалгамгай эрьелүүлэн үгэхэдэнь, урдаһаинь хаража зогсоһон хүрин хара шарайтай худэр хубуун балтаяа дээрэ далайн оносотойхоноор буулгажа ороно. Балта дороһоо улаан түмэрэй шэрээдһэн хэдэн зуггэ засаран һүрэжэ, илалтын салюдай мянган галнуудтал адли гэрэлтэй болон, бадарна. Дарханай ута хабшагаараа шанга хабшаад, балта доро эрьелдүүлэн үгэһэн түмэрые хараһаар байтарнай, удангүй дурбэн жэгдэхэн самсаал гараадхина. Тиин «энэ мүн мэргэжэлэй хүсэл шуналаа юм байна» гэжэ һанахада ямар нэгэн омгорхол сэдьхэлдэ бил болоно.

—Энэл даа, манай солото дархан, Никофор Алексеевич. Таниллагты.—гэжэ мантай ябаһан тэнгэхи хүн альгаа дэлгэн заба.

Мүнөөхи дархан—дүшэ туухай чаһанай хүн гарза нэрбэйха зуураа—Малков,—гэжэ томоотойгоор дуугараадхина.

Тэндэ, заанань худэлжэ байһан хэдэн дархашууд ажалаа бишцихашье зогсоон пампанагүй, хулэлһөөр лэ байна.

Бидэнэр нүхэр Никофор Алексеевичые ойро зуура ажалһаань таһалбабди. Ушарынь хадаа нимэ солото хүнтэй уулзаад үгэ хэлсэнгүй гарахань хэрамтэйшье, мүн зягуйшье байгаа һэн.

Түмэр хэдэг тэбхэр ута хайрсаг гээрэ зэргэлэн һууха зуураа, Малков һаатаһандаа һанаагаа зобоһон хэбэртэйгээр хэлэнэ:

—Һаатаһан мүртөө тамхилжаргуй даа. Манай тамхин махорка ябашье һаа илалтын аян замаар ябахадаа садатараа таладаг ябаһан тамхинбшуу. Энээнһээмни татыт даа, шанартайхан ле байха,—гэжэ хэлээд, уряар маһаран энэсэгэнэ. Ингэжэ таниисан һуутараа зуун шодэнэйнь хажуу тээ шархын һуури—зураг ехэ һэрьбо харажархеод һонирхон асуубаб:

—Никофор Алексеевич. дайнда ябаа һэн гүт? Али зуггэ?

—Ябалсаа... Бэруун тээшье, зүүн зуггэшье—хоюуланнань ябалсаа һэм даа.

—Тиихэдээ фашистска Германи ба империалистическэ Японие бута һамна сохилсожо, үрилһэн хүн хаямт даа. Ябаган сэрэгтэ ябаа һэн гүт? Али...

Үгы даа. «Катюшые» командалһан хүм. Гвардейскэ миномедто... Һүүлээрнь зүүн тээ хэлхеэ-холбоошодой отделениин командираар ябаа һэм.

Хөөрэлдөөнэй халаан үргэлжэлжэ, ажалай темэдэ оробо. Тиин ...шнань асуубаб:

—Энэ худэлжэ эхилһээр үниинэй гүт? Саг үргэлжэ түмэршэ дархан байна гүт?

— Би эндэ худэлжэ эхилһээр нилээд үниинэйб. Арбаад жэл соо түмэр дабтажа, түрэл Эхэ ороноо яабашье үлүү ехээр аша туһая: үзүүлхые арга шадалаараал ороллогшоб... Энэ миниий бригада гээшэ,—гээд худэлжэ байһан нүхэл тээшээ зааһанай һүүлээр хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ:

—Эдэш, юрдөөл түбһэн хүнлэ булиглахагүйбди гэһэн зон даа. Нормоо баран үлүүлэһээ гална. хоер, гурбые дабууланхай. Тиимэһээ бухыдөө бригадымнай ажалай бүтээсэ нилээд ургадаг байна. Хагарты, тэрэ үндэр бэтэй залуу хүбүүе. Миниий һурагша, нүхэр Семенников гэшэ. Теэд балташан байһанаа мүнөө дархан болоод худэлжэ байна. Үдэрэйнгөө нормые ходоодоо холе үлүүлэн дүүргэдэг юм.

—Зай, өөр тухайдаа, хайшан гээд амжалта туйладаг тухайдаа хөөрэжэ үгэбэлтнай һайн байгаа.

—Өөр тухайдаа юушье хөөрэхэбиб даа. Советскэ бухы ажалша хүнүүд шэнгил шударгуугаар худэлхые оролдогшоб. Тиимэ гайхамшагта юумэ хэзгүйб даа. Үгэһэн даалгабаряа үнэн сэхээр дүүргэгшэб. Тэрээнһээ ондоо хүндэтэй, габьяатай юун байхаб. Ажалайнгаа шалгабари мэргэжэл һайтар шуналаад, худэлмэриингөө сагта гамтайгаар хандаад, хүсэл ороллосо ехэтэйгээр, үнэн шударгуугаар худэлбэл амжалта өөрөө ерэһэндэл, ходоодо туйлагдаг юм. Миниий ажалай амжалтануудые һайшаажа, правительствоинай тээсгэн орден хайраар шагнаа һэн. Теэд тэрэ ехэ найдабариланнь баясажа, тэрээндэнь харюу болгон бүри бүтээсэтэй һайнаар худэлмэрилхын хойноһоо тэмсэжэ байнхайб.—гэжэ хэлээд, һайрхуу үгэлэ харуу Никофор Алексеевич хөөрөөгөө дүүргэн һуурилаа бодоо. Бидэшье сэашаа ябахаа яаржа, хөөрэлдэгөө дүүргэмсэрээ ажалта болон һайн һайханиие хүсөд, гар гараа барилсаад тарабабди.

Газзашад гарахынгаа урда тээ һөөргөө эрьен харахадэмэй Никофор Алексеевичын ажал шэнэ хүсөөр эршэлдэжэ байба. Дарханай хяһын гэл түргэдэн хүүежэ, тэндэһээ улаан ошон, ута дулаан хоер эгээл тэрэ 1945 онд Берлин тээшэ зурагшадлан хидэжэ байһан «Катюшын» галдал адлаар—командир Никофор Алексеевичын һүртэ техникын галта һомондол адлаар зоробхилон, ажалай түүхэтэ амжалтые хангажа байна хэбэртэй. Баһа томо балтаар сохигдоһон халуун түмэрэй ошон табанжэлэй илалтата ажалые суурхан дэгдэһэн ажалай салюдай галнуудтал гэрэлтэй боложо, хэдэн тээшээ заларан сасаржа байгаа һэн.

Тэндэһээ гараад нэгэн ехэ һаруул клубта оробобди. Харин тэндэ мэдээгүй тон шухала юумээ мэдэжэ абабабди. Мяха-консервын комбинадай солото түрүү хүнүүдые харуулһан «Хүндэлэлэй доска» дээрэ нүхэр Никофор Алексеевич Малковай дүрэ зураг харажархибабди. «Хүндэлэлэй тэмдэг» орден ба «Шэн зоригой түлөө», «Дайшалхы габьяатай түлөө», «Германие илаһанай түлөө», «Японие илаһанай түлөө» медальнуд, мүн баһа «Гвардия», «Эрхим артеллерист», «Эрхим связист» гэһэн значогууд Малковай үбсууе гоёон байба. Дорэнь июль һарынгаа даабарие 420 процент дүүргээ гэжэ бэшэгдэнхэй.

Тэрээнһээ гална зэвкомой «Хүндэлэлэй доска» ба «Хүндэлэлэй дэбтэртэ», городой «Хүндэлэлэй доска» бэшэгдэнэ, хэдэн олон шагналда хүртэһэн гэжэ мэдэбэбди.

Нигэжэ Никофор Алексеевич Малковтай, тэрээнэй габьяатай ажал хэрэгтэй таниисабабди.

А. Жамбалон.

Эхин һургуулида ород хэлэ заалгые һайжаруулха

«Эхин һургуулиие (IV класс) дүүргэһэн һурагшад юрын хөөрэлдөөнэй хэлэ ойлгожо шадаха, оршон тойронхи ажабайдалһаа өөһэдынгөө мэдэхэ юумые ород хэлэн дээрэ найруулжа шадаха ород үгын хүсэд запастай болоһон, ородоор ушиалга болон бэшэлгын элементарна дадал абаһан байха ёһотой» гэжэ «Национальна республикануд ба областьнуудай һургуулинуудта ород хэлэ уялгата ёһоор үзэхэ тухай» СССР-эй СНК-гэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1938 оной мартын 13-ай тогтоол соо национальна республикануд ба областьнуудай эхин һургуулинуудай һурагшадай ород хэлэ мэдэсэ ба дадалай хэм хэмжээ тодорхойлогдоһон байна.

Ород бэшэ эхин, һургуулинуудай ород хэлэнэй программа энэ эрилтын ёһоор зохеогдонхой.

Ямаршье национальностиин советскэ һурагшад Советскэ Союзай эрхим гражданинууд ба коммунизмые байгуулагшад болохын тула эрдэм һургуулитэй, культурна хүнүүд болохые хүсэлтэг. Энэ хүсэлөө бэелүүлхэ ябалдань ород хэлэнэй үүн ехэ ухашанартай байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ тэдэнэр, тэрэ тоодо манай бурят-монгол һургуулинуудай һурагшад ород хэлэ үзэхэ, шудалха айхабтар ехэ дуратай ба хүсэлтэй юм.

Бурят-монгол һургуулинуудта бэлэдхэлэй классһаа эхилжэ ород хэлэ тусхай предмэт болгон үзэдэг.

Бүхы бурят-монгол һургуулинууд 1947—48 оной һуралсалай жэлдэ ород хэлээр программна материалаа хуу үзэжэ гараһан болобошье, тэрэнэй шанарынь ханталтагүй байна. Һурагшадай хэлэлгые хүгжүүлгэдэ нилээд ехэ дутагдал бии. Һурагшадай үгын запас баяжуулха ба зүбөөр мэдүүлэл эохеожо, хэлэжэ шадаха дадалтай болгохо талаар олонхи һургуулинууд багшанар дутагдалтайгаар хүдэлмэрилөө.

Энэ жэлдэ үнэргэгдэһэн классһаа класста оролгын шалгалта ба дүүргэлтын экзаменууд, экзаменда бэшэһэн хүдэлмэринүүдэй анализ хадаа бурят һурагшадай өөһэдынгөө болодые ород хэлэн дээрэ найруулха шадабариар тэн муу байһыень, хэлахэдээ ба бэшэхэдээ ород үгөөр тон үгытай байһыень гэрэлэнэ. Закаменай, Сэлэнгын, Хориин, Иволгын ба зарим хэдэн айматуудай эхин һургуулинуудай олонхи багшанар һурагшадые ород хэлэндэ һургахаһаа гансахан лэ грамматика заалгаар хизаарлажа, һурагшадай хэлэлгын ба бэшэгэгын хүгжэлтэдэ һаналаа табяагүй байна.

Зарим багшанар һурагшадай хэлэлгые хүгжөөхэ ба грамматика үзүүлхэ талаар хэды хүдэлмэрилһэн болобошье, ород хэлэн дээрэ текстнүүдые, үхибүүдэй уранзохеолой номуудые ушиуулха ябадалай удхашанарые хүсэд ойлгоогүй байха юм. Яруунын аймагай Домбын, Сэлэнгын аймагай Жаргалантын, Ехэ-Сагаанай, Харганаагай, Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн, Закаменай аймагай Дабатын, Санагын болон республикын бусашье эхин һургуулинуудай олонхи һурагшад ушиһан ород текстынгээ удхыень мүртэй ойлгоогүйнөө гадна, тэсэлэгүй нуда муугаар ушиадаг, үгэнүүдээ буруугаар хэлэдэг, буруу сохилгэ хэдэг, интонаци сахидаггүй байгаа.

Бурят-монгол һургуулинуудай нэгэн ехэ дутагдал юуб гэбэл, тэдэ һурагшадай ород хэлэ шудалгада ёһо тэдыгээр хандаһа. Эхин һургуулиха ород хэлэ ёһо тэдыгээр үзэжэ гараһан бурят һурагшад сасшадаа 7 жэлэй ба дунда һургуулинуудта амжалтатайгаар һуража шадалгагүй. Тэдэнэ ород хэлээр сэжэлэр экзамен бэрихадаа юумэнэй нэрэ тэмдэгэй нэрэ, глаголой һуурилга эхилгөгүй ая-шинуудые бэшэхэ дурим тухай бэрхээр тобшэгэлдээ харюусаһан аад, энэ дүримлөө ямар нэгэн мэдүүлэл гү, али бичиихан диктант бэшэхэдээ угаа олон орфографическа алдуу хэдэг. Энэнэ дээрэһээ хараха грамматикын үндэнэ һуури ба бэшэгэй дүрим һурагшадта гүнзэгыгөөр ойлгуулха ябадалда олонхи багшанарай һаналаа дутуу табижа, хүсэлтэй ёһо дүүрэн сэжэлүүлхэ тадыгээр үнэргэдэг байһаниинь хүндрэ.

Тиимэһээ эхин һургуули дүүргэгшэдэй олонхи простой асуулгада амаараа ба бэшэгээр хариулжа шадахагүй байгаа. Жэ[illegible] называется Ваня [illegible] гэһэн асуулгада Хориин [illegible] һургуулиин һурагшад [illegible] «Наша школа называется [illegible] начальная школа».

Һурагшадай бэшэхэдээ ба хэлэхэдээ в-б, с-ц, п-ф, ч-ш-щ, к-х ба бусэд абяанууд ые һамарха ушар үзэгдэдэг.

Ород хэлэндэ һайнаар һургаһан ба дутэ тойрон ород зон олонтой байһан һургуулинуудай һурагшад өөһэдынгөө бэшэгэй хүдэлмэридэ ба аман хөөлгэдэ дурсагдаһан абяанууд ые балай ехээр һамардаггүй. Яруунын, Ахын, Закаменай, Кударын ба зарим бусэд аймагуудай бурят-монгол эхин һургуулиин һурагшад «Володя» гэхын орондо «Болодя», болк (волк), забод (завод) гэхэшэлэн хэлэдэг байна. Бурят-монгол хэлэндэ «В» абяан үгын эхиндэшье, дундашье тон үсөөхэн дуулдадаг юм. б-в абяануудые ходо һамэрдаг алдуунь өнөөгөөр тайлбарилагдана.

Бурят һурагшадай бэшэлгэдэ ба илангаяа хэлэлгэдэ ф-п абяануд үшөө олоор һамарагдадаг: Пекла (Фекла), пронт (фронт), понарь (фонарь), пупайка (фуфайка) гэхэ мэтэ.

Түнхэнэй, Курумканай, Байкало-Кударын, Баргажанай аймагуудай зарим һургуулинуудай һурагшад «ч» абяанай орондо «ш» бэшэдэг ба хэлэдэг: шайник (чайник), Шита (Чита), шас (час), шемодан (чемодан), шитать (читать) гэхэ мэтэ. Мүн эдэ аймагуудай һурагшадай аман хэлэлгэдэ ц-с абяануудые һамардаг алдуу олон ушардаг юм: сыпленок (пыпленок), крыльсо (крыльцо), конес (конец) гэхэ мэтэ. Бурят-монгол хэлэндэ хэлэнэй хойгуурхи «к» абяан үгы ушарһаа «к» абяатай ород үгэ үгүүлхэдэнь бэрхэтэй юм. Тиимэһээ энэ абяае «х» абяантай һамардаг: хорова (корова), хоробка (коробка), хаток (каток), харандаш (карандаш) гэхэ мэтэ.

Гэбэшье урдань бурят хэлэнлэ байгаагүй ород абяануудые зүбөөр хэлэхэ ба бэшэхэ талаар һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд ехэ хубилалта болоо.

Жэшээнь, коммунист, комсомолец, колхоз гэхэ мэтэ олон үгэнүүд бурят хэлэнэй словарьда орожо, түрэлхи үгэнь болонхой.

Ород хэлэндэ хашалгануудай зэргэлһэн үгэнүүдтэ бурят һурагшад аялган абяа нэмэжэ, алдуу гаргадаг ушар олонто үзэгдэдэг: веремя (время), скалад (склад), книига (книгэ), питицы (птицы) гэхэ мэтэ.

Грамматикын үндэнэ һуури бурят һурагшадай үзэхэдэ ород хэлэнэй родой илгаа тон бэрхэтэй байдаг. Бурят-монгол хэлэндэ грамматическа родой илгаа байдаггүй ушарһаа энэ бэрхэшээлынь гүнзэгырдэг. Гадна юумэнэй нэрын ямар нэгэ родой тэмдэгынь ород хэлэндэ олон яаза ба зарим родуудта алли байдаг ушарынь мүн ехэ бэрхэшээл ушаруулна. Илангаяа «ь» — гаар дүүрэһэн эмэ ба өрэ родой үгэнүүдые һурагшад һамардаг (лошадь, тетрадь, путь, конь, гвоздь). Үгэнүүдэй род илгажа шадаха һайн дадалтай болгохын тула хүдэлмэри һайса ябуулаагүй һургуулинуудай һурагшад орфографическа алдуу ехээр гаргана гэжэ дүршэл харуулна: «учешики пишут на доске мелой (мелом гэхын орондо)», «Доржи играет с Машем (с Машей гэхын орондо)», «Мой тетрадь лежит бы столе» гэхэ мэтэ.

Мүн предлогуудые хэрэглэхэ ябадалда олон алдуу ушардаг: «Председатель колхоза был в дома», «Дети играли в улице, «Стол стоит в полу», «Я книга кладу в сумке».

Бурят-монгол һургуулинуудай һурагшадай аман ба бэшэгэй хэлэлгэдэ ушардаг эдэ дурсагдаһан алдуунуудые усадхажа болохо байһаниинь лабтай. Республикын һургуулинуудай түрүү багшанар зүб арга хэрэглэн заажа, һурагшадые ород хэлээр гүнзэгы мэдэсэтэй болгодог байна.

Хэжэгнын аймагай Ворошиловска бурят эхин һургуулида багша Д. Ц. Сыксоева хүдэлмэрилдэг, тэрэ хадаа педагогическа дунда һургуулитай, 11 жэлдэ багшалжа байдаг, ород ба бурят хэлэ, тэдэнтие зааха методико һайн мэдэдэг хүн юм. Нүхэр Д. Ц. Сыксоева өөрынгөө идейно-политическэ ба профессиональна бэлэдхэлэй хэмжээе дээшэлүүлхын тула сусаралтагүй хүдэлдэг. Ород ба бурят хэлэн дээрэ уранзохеолой литературэ ехэ ушатаг. Энэ ном ушаха шупал хүсэлөө һурагшадтаа дамжуулдаг.

Нүхэр Сыксоевагай хүдэлдэг эхин һургуулиин һурагшад ород хэлээр гүнзэгы мэдэсэтэй байһаная үнэргэгшэ һуралсалай жэлэй экзаменай ба шалгалтын үедэ харуулаа.

Нүхэр Сыксоева бэлэдхэлэй классай һурагшадые ород абяануудые ба үгэнүүдые зүбөөр хэлэжэ, 4—5 үгөөр мэдүүлэлнүүдые зохеожо шадаха һайн дадалтай болгоо. Энэ һургуулиин I—IV классуудай һурагшадые ород хэлээр мүн һайн мэдэсэтэй байһанаа харуулаа.

Багша Сыксоева һурагшадта ород хэлэн дээрэ рассказ, басни ушуулха болон шүлэг сээжэлдүүлхэ ябадалда ехэ анхарал табидаг. Урок бүхэнөө гэртэнь үгтэһэн даалгабари шалгалгаар эхилдэг. Һурагшадайгаа бүхы тетрадьнуудые нигтаар шалгажа, һурагша бүхэнэй алдууе заажа үгэдэг, хэһэн алдуунь харгадаа абажа, индивидуальна даалгабари үгэдэг.

Юрэнь багшанар һурагшадайгаа алдууе заһахадаа өөһэдөө тэрээн дорохоноо зурадаг гү, али заһадаг. Тэд нухэр Сыксоева энэ аргые таарамжагүй гэжэ тооолог, харин алдуу дорохоноо бэшэ, алдуутай үгынь доогуур үргэлжэ зуража үгэхэдэнь, һурагшадынь алдуугаа өөһэдөө оложо заһадаг, өгэгэйнь һүүлээр хэр зүб заһаһыень шалгадаг юм.

Бэшэгэй шалгалтын хүдэлмэри хэһэнэйнгээ һүүлээр, характернэ алдуунуудтань шинжэлэл хэжэ, һурагшадай мууса ойлгоһон тэдэ дурим ба бүлэгые дабтажа хэдэн упражнениинуудые хэдэг.

Ород хэлэ һайнаар заадаг пимэ жэшээ хаа-хаанагүй дэмжэгдэхэ зэргэтэй.

Эхин һургуулида ород хэлэ заалгые һайжаруулхын тула, доро дурсагдаха хэмжээнүүдые эбаха шухала.

I. Хамагай түрүүнэ багша өөрөө зүбөөр ба эли тодоор хэлэдэг байха ёһотой, һурагшадай һарюу хэлэдэг абяануудые ба үгэнүүдые зүбөөр хэлүүлхын тула бэлэдхэлэй классһаа эхилэн энээнэдэ анхаралаа табижа, өөрөө жишээ харуулан тусхай хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэй.

2. Һурагшадай үгын запас баяжуулха ба үгэнүүлэй ушашанарые зүбөөр ойлгожо абаха ябадалда анхаралаа табиха. Һурагшад хадаа шинэ үгэ хадуужа абаад, тэрэнэ зүбөөр хэрэглэдэг шэнги байбашье, үнэндөө тэрэнэйнгээ ушашанарые мэдөөгүй байһаниинь хожом элирхэ ушар олонто ушардаг. Энэ хадаа ехэнхидээ үгэнүүдые бодото юумэнһээ таһархайгаар, ямаршье паглядна туһалажа хэрэглэгүйгөөр, мүн хоёһон аман үгөөр хэлэһэнһээ болодог. Тиимэһээ шинэ үгэнүүдые багшанар доска дээрэ бэшэхэ, ушашанарыень тайлбарилха, һурагшадта зүбөөр хэлүүлжэ, бэшүүлжэ һургаха, тэрээнэйнгээ һүүлээр һурагшадай словаригта бэшүүлхэ зэргэтэй.

Хоердохи классһаа эхилжэ бэлэхэн бурят текстые ород ба ородоһоо бурят болгохо бэшэгэй хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэй. Энэ хүдэлмэри хадаа бурят монгол һургуулинуудта шинэ хүдэлмэри болоно, гэбэшье үхибүүдэй үгын запасай баяжалгада ба ород хэлэ үзэлгэдэ һонирхолтой болохо ябадалдань тон туһатай юм гэжэ олон багшанарай хүдэлмэринь дуршэл харуулна.

3. Классһаа гадуурхи ушиалга өөхидхэлгэлэ тон ехээр анхаралаа табиха хэрэгтэй.

«Ушиалга, гээшэ эрхим һургаал юм» гэжэ А. С. Пушкин хэлэһэн байна. Тиимэһээ бидэнэр, багшанар һурагшадые помощ дуратай болгожо, уранзохеолой литература, онтохонуудые, рассказуудые, баснинуудые классһаа гадуур ушиадаг дадалтай болгохо ёһотойбди. Бурят эхин һургуулинуудта нетели бүри хоёр час соо ород хэлэн дээрэ рассказуудые, баснинуудые, онтохонуудые ушиалга өөхидхэхэ хэрэгтэй гэжэ бодоноб. Тиихэдэ һурагшадай ээлжээгэр шангаар ушиалгада онсо анхаралаа табиха шухала.

4. Багша хадаа һурагшадайгаа хэтэг алдууе мэдэжэ, саг соонь ба зүбөөр ород хэлэнэй грамматикын курсые тэдэгэтэй дабтаха ёһотой. Һурагшадайгаа бэшэгэй хүдэлмэри шалгахадаа миил арифметическэ тоололгоор хизаарлаха бэшэ, харин һурагша бүхэнэй характернэ алдуунуудые оложо, заларуулха ушартай.

5. Мэдүүлэл зохеохдоо муу һурадаг һурагшадтай тусхай хүдэлмэри эмхидхэхэ шухала.

М. Мангадаев,
БМАССР-эй Минпросой инспектор.

РЕДАКЦИҺАА: Энэ нэгэ статьи соо автор хадаа үнэргэгшэ жэлдэ үзэгдэһэн алдуу дутууе бүгэдыень тооложо ба тэдэниие зайлуулха заабаринуудые үргэнөөр үгожэ шадахагүй байбэ. Тиимэһээ редакци хадаа бурят эхин һургуулинуудта ород хэлэ заалгые һүүжаруулха талаар өөһэдкөө дуй дуршэлые бэшэжэ эльгэхэ гэжэ багшанарта найдана.

Грузинска ССР. Кутаиска консервнэ **завод фруктын** шэнэ ургасануудые буйлуулжа эхилээ. Заводой коллектив хадаа энэ жэлдэ түсэбэйнгөө дээдэ тэ нэгэ миллион банка консервэ үгэхэбди гэһэн уялга абаа юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: варенье шанадаг цех ба стахановка А. Федорова харуулагдана.

(ТАСС-эй фотохроникэ).

Нүхэр А. А. Ждановай нүгшэнэн тушаа дипломатическа корпусой шаналал

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүн, ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй секретарь, СССР-эй Верховно Советэй депутат, генерал-полковник нүхэр А. А. Ждановай наһа барааһан тушаа шаналалнууд СССР-тэ байгаа доро дурсагдаһан дипломатическа түлөөлөгшэдһөө ба дипломатическа представительствонуудһаа СССР-эй Гадаалын Хэрэгүүдэй Министерстводэ абтаһан байна гэбэл:

Аргентинын посольствоһоо,

Афганска посол г-н Поуруз ханһаа,

Болгарска посол г-н Н. Николоноһоо,

Бенецуэлын посольствоһоо,

Индиин посольствоһоо,

Итальянска посол г-н М. Брозиноһоо,

Хитадай посол г-н Фу Бин-чанһаа,

Румынска посол г-н Г. Владеску-Ракоаһаа,

Французска посол г-н И. Шатеноһоо,

Чехословацка посол г-н Б. Лаштовичкаһаа,

Швелсэ посол г-н Р. Сульманһаа,

Египетскэ посланник г-н М. Эль-Биндари пашаһаа,

Израиль гүрэнэй посланник г-жа Г. Мейерсоноһоо,

МНР-эй посланник г-н Н. Идамжабһаа,

Новозеландска посланник г-н Ч. Босвеллэһээ,

Сиамын миссиэлэ.

Сирийскэ посланник г-н Ф. Зейнеддиннээ.

Финляндска посланник г-н К. Сунлстремнээ,

Австрийска түлөөлэгшэ г-н П. Бишоффоноо,

Венгерскэ хэрэгүүдэй этигэмжэтэ г-н Д. Рожноо,

Пранска хэрэгүүдээр этигэмжэтэ г-н И. Медждиннээ,

Норвежскэ хэрэгүүдээр этигэмжэтэ г-н Х. Акреннээ.

Польско хэрэгүүдээр этигэмжэтэ г-н Я. Замбровичноо.

Румынска хэрэгүүдээр этигэмжэтэ г-н Бенугһээ,

Югославска хэрэгүүдээр этигэмжэтэ г-н С. Фейтнээ.

Албанска хэрэгүүдээр этигэмжэтэ г-н Чэушоллаһаа,

Датска хэрэгүүдээр этигэмжэтэ г-н Р. Киэрнээ.

Иракска хэрэгүүдээр этигэмжэтэ г-н Е. Эль-дожделиннээ,

Исландска хэрэгүүдээр этигэмжэтэ г-н С. Хафсталлаа,

Ливанска хэрэгүүдээр этигэмжэтэ г-н Н. Амиуниһаа,

Швейцарска хэрэгүүдээр этигэмжэтэ г-н Ф. Шпидернээ.

* * *

Дипломатическа корпусой дуаен, Москвада байгаа Хитадай посол г-н Фу Бин-чан сентябриин 1-дэ хэлэ хэдэн посольствонуудай ба миссинуудай толгойлагшадой байлсалгатайгаар, А. А. Ждановай хуурсаг дээрэ дипломатическа корпусой нэрэһээ ургамал сэсэгүүдһээ бүридэһэн венок табиба. (ТАСС).

Хойто Хитадай арадай түлөөлэгшэдэй съезд

ХОЙТО-ШЭНСИ, сентябриин 4. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёһоор, Хойто-Хитадай арадай түлөөлэгшэдэй съезд арбан гурбан хоног соо үргэлжэлһэнэйнгөө һүүлээр августын 19-дэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Тус съезд 27 хүн составтайгаар Хойто-Хитадай арадай правительствын советые нюуса голосованяар һунгаба. Тэрэ Советтэ Сэн-Франциско болоһон нэгэдэмэл нацануудай организацийн конференцидэ Хитадай коммунистическэ партиһаа байлсаһан делегат Дун Би-у, Хитадай компартийн центральна комитедэй Хойто-Хитадай бюрогой түрүүлэгшэ Бо И-бо, Хойто-Хитадай арадай түлөөлгын армийн пэгэдэхи группые командалагша Су Сян-Цзянь, Хитадай элитэ түүхэшэ Фань Вень-Лань, элитэ юрист Чень Чинь-Кунь, Хитадай демократическа лигийн гэшүүн И Дин-И гэгшэд ба бусад орсбо.

Съездын хүдэлмэридэ 541 делегатууд—хүдэлмэришэдэй, тарлашадай, арадай-түлөөлгын армийн боецуудэй, купецуудэй, ажалуйлаһэрилэгшэдэй, профессиональна хүдэлмэрилэгшэдэй, нинтын ажал-ябуулагшадай түлөөлэгшэд, демократическа лигийн гэшүүд, мусульманска организацинуудай лидернүүд, гоминдановецуудай хинэнта доро байгаа районуудай арадай зарим организацинуудай түлөөлэгшэд, эхэнэрнүүдэй организацинуудһаа түлөөлэгшэд ба бусад хабаадалсаба. Тус съезд административна программа ба Хойто-Хитадай түлөөлэгдэһэн районуудта зорюулагдаһан бусад хуулийн проектнүүдые баталан абаба.

Хойто-Хитадай арадай правительствые эмхидхэхэ проектнүүдые, тэрэшэлэн хүдөөгэй, үезднэ ба городской засагай органуудые эмхидхэхэ тухай дурадхалнуудые баталба.

Августын 19-дэ съезд болбол Хойто-Хитадай арадай правительствын байгуулагдаһан тухай соносхол гаргаба.

Болгариин арадай агууехэ суглаанда

СОФИЯ, сентябриин 5. (ТАСС). Энэ оной октябриин 27-һоо тооложо, арадай агууехэ суглаанай эрхэ түлөөлэлгые үшөө нэгэ жэлээр һунааха тухай хуулийн проектые арадай агууехэ суглаанда Болгарска правительствын нэрэһээ премьер-министр Георгий Димитров оруулба.

Арадай агууехэ суглаан болбол Болгариин арадай республикын шэнэ конституциие зохеохын тулада 1946 оной октябриин 27-дэ һунгагдаһан юм гэжэ тэрэ хуулийн проектын баримталгын бүлэг соо тэмдэглэгдэнэ. Тэрээнтэй нэгэн хамта нэгэ жэлээр гэхэ гү, али шэнэ һунгалтанууд болтор арадай юрын суглаанай уялганууд арадай агууехэ суглаанда даалгагдаһан байгаа. Гэбэшье, шэнэ конституциие зохеохын ба баталан абахын тулада эртэдэ хараалатдаһанда орходоо улүү саг хэрэгтэй болоһон тулада арадай агууехэ суглаанай эрхэ түлөөлэлгэтэй байха болзорынь 1948 оной октябриин 27 болтор һунаагдаһан байгаа.

Шэнэ конституциин 12-дохи статьяе дүүргэлтэ болгожо,—гэжэ хуулийн тэрэ проект соо хэлэгдэнэ, правительство болбол арадай ажахые хүгжөөхэ түрэнэй табан жэлэй түсэбые зохеожо эхилһэн байха юм. Энэ зорилгые бэелүүлгэ хүсэ шадалаа ехээр эршэдхэхые өөринэ.

Мүнөө үедэ Болгариин ажалшад болбол ургаса хурьялгые дүүргэхэдэ ба арадай ажахын хоёр жэлэй түсэбые һүүлшын хахад жэлэй программые дүүргэхэдэ бүхы хүсэ ба анхэралаа элсүүлэн хандуулаад байһаниие, мүн арадай агууехэ суглаанда ажалша зон бүхыдөө хүсэдөөр өтигэн нэйдажа байһаниие, мүн тэрээнэй эрхэ түлөөлэлгэнүүдые һунаалга конституцида харша ябадал болохогүй байһаниие хараандаа абажа, правительство хадаа арадай агууехэ суглаанай эрхэ түлөөлгые үшөө нэгэ жэлээр һунааха шухала гэжэ тооломо.

Французска правительствын шэнэ состав

ПАРИЖ, сентябриин 5. (ТАСС). Робер Шуманай (МРП) толгойлһон Французска шэнэ правительствын тогтоогдоһон тухай тусхай соносхогдобо.

Шуманай правительство инмэ сэставтайгаар тогтоогдоо: Министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшэ ба гадаалын хэрэгүүдэй Министр—Робер Шуман (МРП), Министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшын орлогшо ба ООН-эй сессидэ французска делегацийн толгой—Андре Мари (радикал-социалист), национальна обороныи Министр—Рене Мейер (радикал-социалист), дотоодын хэрэгүүдэй Министр—Жюль Мок (социалист).

Министрнүүдэй үлөөшэ 11 портфельнууд МРП-гэй (5), социалистнууд (3), радикал-социалистнуудай (2) ба бээ даанги республиканецуудай (1) хоорондо хубаагдаһан байна.

ГАДААДЫН ХРОНИКО

(Сентябриин 4 ба 5-най телеграммануудһаа)

1500 ябган сэрэгүүд ба далайн сэрэгүүдэй подразделени Голландиһаа Индонезидэ ерэбэ.

* * *

Вильгельминэй королева хан-шэрээннээ бууба. Сентябриин 6-да тэрээнэй басаган принцесса Юлиана гэгшэ хан-шэрээ эзэлхэ байна.

* * *

Сенаторнууд ба түлөөлэгшэдэй палатын гэшүүд составтай американска мисси Мадридта ерэбэ.

* * *

Батавийн зүүнэй политическэ түрбэн ехэ организацинууд «Марксистско-ленинскэ коммунистическэ нэгэдэлэй партиин» хамтаран нэгэдэбэ.

* * *

Сентябрь соо Нью-Йоркһоо Германиде 40 мянган тонно хара тумэр ба булад лом асарагдаха байна.

* * *

Сентябриин 2-то Афиныда айлай гэрнүүдээр 797 нэгжэлтэ болобо. Полиции 150 «нэжэглэгдэһэн» зониие арестовалба.

* * *

Голландска газетэнууд голландиихидай эзэмдэһэн Баруун Явын районуудта партизануудай эдэбхитэй ябуулганууде хэжэ байһан тухайда мэдээсэнэд.

* * *

Болгариин арадай агууехэ суглаанай эзлжээтэ бэшэ сесси хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Тус сесси болбол арадай агууехэ суглаанай эрхэ түлөөлэлгэнүүдые нэгэ жэлээр һунааха тухай хуули, тэрэшэлэн дээдэ эрдэмдэ һуралсалые шэнэдхэн эмхидхэхэ тухай, арадай гэгээрэл тухай ба бусад хэдэ хэдэн хуулинуудые гаргаба.

* * *

ВИКТ-ын (ажалай бүгэдэйтальянска конфедерацие һайшаан захагша батрагуудай болон хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй хүтэлбэрилхы комитедэй, пленум Римдэ болобо. Газарай зэдэй үмэнэ, гэрэшэлэн правительствын үмэнэ хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй табиһан бүхы эрилтэнүүдые хангахын тулөө тэмсэлые үргэлжэлүүлхэ гэһэн шиидхэбэри абтаба.

* * *

Потсдамда национально-демократическа партийн конференции болобо. Тэрээндэ тус партийн правлени һунгагдаба. Адвокат доктор Больц гэгшэ партийн түрүүлэгшээр һунгагдаба.

* * *

Турецкэ правительство болбол коммунистическэ партинуудай информационно бюрогой орган «Бата бэхи эб найрамдалай түлөө, арадай демократийн түлөө» гэжэ газетые Турциде худалдаха ба тараха ябадалые хоримжолбо. Тэрэшэлэн французска демократическа орган —«Лэттр Фрэнсез» гэжэ журнал хоримжологдобо.

* * *

Голландийнхидай булимтаран эзэлһэн Индонезийн районууд «Маршаллай түсэбтэ» оруулагдаба.

* * *

Джакартада (Батави) голландска полиции үшөө 50 индонезийнхидые арестовалба.

* * *

Макартурай штабай директивэй ёһоор Японийн нефтийн ажаүйлэдбэри эзэмдэлгын засагуудай хинэлтаһаа түлөөлэгдэбэ. Токио ба Иокогамада американска компаниинуд өөһэдынгөө бензозаправочно станциинуудые нээхэсэ байна.

(ТАСС).

Эдуард Бенеш наһа барааһан

ПРАГА. сентябриин 4. Бүхы Чехословацка хэ[illegible] республикын президент [illegible] тор Бенешын нүгшэнэ[illegible] хэсэлые мүнөөдэр ехэ [illegible] тайгаар тунхаглаба. [illegible] Бенешын ажа-ябадал [illegible] тухай түрүү бэшэгүудэй [illegible] очеркнууд ба тэрэнэй [illegible] толилбо. «Руде Право» [illegible] нештэ зорюулагдаһан [illegible] соогоо нигэжэ бэшэнэ.

«Президент Бенеш [illegible] дахи арадай-демократическ[illegible] байгуулалта тушаа һаа[illegible] даг байгаа. Сүлөөлэгдэ[illegible] лэдэр шэнэ республика [illegible] чэскэ байха ёһотой гэ[illegible] өөрөө соносхоһон юм. [illegible] ни тухай декредуудтэ [illegible] февральда Готвальдын [illegible] ствые томилхо тухай [illegible] тор Бенеш гар таб[illegible] Президент Бенеш [illegible] эрилтэнүүдые үнэн зүб [illegible] рэн, орон дотор болоо[illegible] арадай дура зорилгодо [illegible] эрид шууд шидхэхэ [illegible] һалаа һэн».

ПРАГА, сентябриин [illegible] Чехословакийн президент [illegible] доктор Эдуард Бенешы[illegible] тэй дашарамдуулан, пр[illegible] эзлжээтэ бэшэ заседани[illegible] болоо. Заседани нэ[illegible] Премьер-Министр Запо[illegible] хэлэхэдэ, Правительств[illegible] хүл дээрэ байжа сов[illegible]

Правительство болбо[illegible] гүрэнэй үмэнэ элитэ [illegible] байһаниие мэдэрэлгын [illegible] гон, республикын прези[illegible] доктор Бенешые гүрэнэй [illegible] худөөлүүлхэ гэжэ тогто[illegible] тельство хадаа Бенешы[illegible] удэрнөө хойшо сентябри[illegible] тэр шаналал гашуудалай[illegible] носхобо.

Албанска хилэ [illegible] греческэ король[illegible] сэрэгүүд ш[illegible] провокацинуудые[illegible]

ТИРАНА, сентябриин [illegible] Августын 24-һөө 31 [illegible] ческэ королевскэ сэрэгүүд[illegible] ни албанска хилэ дээрэ [illegible] вокацинуудые хэбэ гэжэ [illegible] эрадай республикын [illegible] дирекци мэдээсэнэ. Авгу[illegible] 21 часта Колония гэжэ [illegible] № 36 ба № 37 погран[illegible] дэгүүдэй хоорондо греч[illegible] левскэ сэрэгүүд албанска[illegible] рируу албанска погран[illegible] буудаба. Августын 29-[illegible] нэгэ солдат Каменика [illegible] торгэ № 11 погранич[illegible] райондо Албаниин терр[illegible] орохон байна. Авгу[illegible] № 57 ба № 58 погран[illegible] дэгүүдэй хоорондохи у[illegible] Билиште гэжэ секторэ[illegible] хоёр солдануд албанска[illegible] баһаа байна. Гэдэргэ бу[illegible] хыень тэдээниие албанс[illegible] ничнигууд баадхаба. Ав[illegible] 30 ба 31-дэ греческэ [illegible] авиациин самолетуд Ал[illegible] рим һуурин пунктнуд[illegible] ниидэбэ.

ЗАРЛАЛ

СССР-эй гадаадын [illegible] улаасхоорондын мүнөөдэ[illegible] нууд тухай циклһээ хо[illegible] пи 1948 оной сентябри[illegible]

«Эсэгэ ороноо хамгаа[illegible] ехэ дайнай үедэхи у[illegible] харилсаанууд ба СССР-[illegible] политика» (1941 оной [illegible] 1945 он) гэжэ темэтэй[illegible] дахань.

Тус лекциие Обществ[illegible] гэшүүн нүхэр Ф. И. Ан[illegible] байна.

Биледүүдые лекториин [illegible] Рабочая 20, 3-дахи эт[illegible] даха.

Лекци хадаа республик[illegible] торинн байшан дотор, [illegible] часта эхилхэ юм.

Политическэ ба н[illegible] дэлгэрүүлхэ Бүх[illegible] ществын БМАССР-[illegible] лэгшэ.

Харюусалгата редак[illegible] орлогшо Б. О[illegible]

МҮНӨӨДЭ[illegible]
КИНОТЕАТРНУУ[illegible]
«Прогресс» «Опер[illegible]
«Эрдэм» «Һанаа зобер[illegible]

Улан-Удын суно[illegible] рилгын завод түлөө[illegible] радио, гербуль, [illegible] суль хэдэгшье [illegible] байна.

Х ндаха адрес: Со[illegible] ская. 1/19. Субор[illegible] производственный [illegible]

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ, Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80, зам. редактора—3-23, ответ. секретаря —3-23; отделов: партийной и комсомольской жи[illegible] сельского хозяйства—4-52, культуры и быта, промышленности и транспорта—4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.), объявлений— (2-64 2 зв.). Для междугородних переговоров—16.

Б—06439. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. Тираж [illegible]